

Beleids- en begrotingstoelichting

LANDBOUW EN TUINBOUW

Begrotingsopmaak 2026

INHOUDSTAFEL

I.	INLEIDING DOOR DE MINISTER.....	4
II.	SAMENVATTING.....	5
III.	TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN	7
1.	Transversale en horizontale doelstellingen.....	7
2.	Overkoepelende strategische doelstellingen	7
IV.	BELEIDSVELDEN: OVERZICHT PER PROGRAMMA.....	9
VI.	BELEIDSVELD LANDBOUW EN ZEEVISSERIJ.....	10
1.	ISE Thema-overschrijdend	10
1.1	Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement	10
1.2	Operationele doelstellingen	10
1.3	Budgettair kader voor het begrotingsjaar	10
1.3.1	IVA's zonder rechtspersoonlijkheid	11
	Entiteit: Agentschap Landbouw en Zeevisserij.....	11
1.3.2	Overige entiteiten onder toezicht	16
	Entiteit: Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw vzw	16
2.	ISE Land- en tuinbouw	17
2.1	Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement	20
2.2	Operationele doelstellingen	20
2.3	Budgettair kader voor het begrotingsjaar	37
2.3.1	IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl DAB's)	38
	Entiteit: Agentschap Landbouw en Zeevisserij.....	38
2.3.2	Overige entiteiten onder gezag	58
	Entiteit: Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) – VOI cat. A	58
VII.	BELEIDSVELD PROMOTIE LANDBOUW, TUINBOUW EN ZEEVISSERIJ	64
1.	ISE Promotie landbouw, tuinbouw en zeevisserij	64
1.1	Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement	65
1.2	Operationele doelstellingen	65
1.3	Budgettair kader voor het begrotingsjaar	66
1.3.1	IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)	67
	Entiteit: Agentschap Landbouw en Zeevisserij.....	67
VIII.	APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD	69
1.	Apparaatskredieten	69

1.1	Budgettair kader voor het begrotingsjaar	69
1.1.1	IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)	69
	Entiteit: Agentschap Landbouw en Zeevisserij.....	69
2.	Begrotingsprogramma's zonder beleidsveld	75
IX.	LIJST MET AFKORTINGEN	76
X.	BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'	77
XI.	BIJLAGE 'METADATA INDICATOREN'	83

I. INLEIDING DOOR DE MINISTER

Voedsel en veiligheid zijn twee basisbehoeften van iedere mens, zowel in tijden van stabiliteit en vrede als in onzekere tijden. De conflicten in Oekraïne en het Midden-Oosten, doen ons eraan herinneren hoe cruciaal die zijn; zonder veiligheid én voedsel doet al de rest er niet veel toe.

De voorbije jaren hebben onze landbouwers zich evenwel niet altijd even goed begrepen of gewaardeerd gevoeld. Veel van onze boeren hebben het gevoel dat ze het slachtoffer zijn van hun eigen succes: de Vlaming geniet van betaalbaar, veilig en lekker voedsel geproduceerd door een steeds kleinere groep landbouwers, en niemand lijkt nog stil te staan waar ons voedsel vandaan komt. Daarom wil ik benadrukken dat de landbouw een belangrijke strategische sector is en altijd zal blijven.

Vandaag is de agrovoedingsketen uitgegroeid tot één van Vlaanderens grootste industriële werkgevers, terwijl onze land- en tuinbouwers zelf vormen amper anderhalf procent van de beroepsbevolking. Deze bescheiden groep van de actieve bevolking is evenwel de levensader van de hele keten en ontzorgt ons driemaal per dag op vlak van onze absolute basisbehoefte.

Tegelijk kampen onze landbouwers met grote uitdagingen. Ze zijn de frontsoldaten in de strijd tegen de klimaatopwarming. Hun portefeuille ligt in open lucht en is aan de elementen blootgesteld, het is hun bedrijfsvoering die de onmiddellijke impact van een steeds grilliger klimaat moet opvangen. Een verdere verduurzaming blijft op de agenda staan, in het belang van de landbouw zelf en in het belang van de hele maatschappij.

De voorbije jaren werden op Europees niveau veel nieuwe doelstellingen en ambities vooropgesteld. Maar als we er niet in slagen deze aanpak te combineren met de rentabiliteit, competitiviteit en het psychosociaal welzijn van de ondernemers die het uiteindelijk allemaal moeten uitvoeren, zullen het loze beloftes blijken. Het Europese beleidskader, waaronder het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, moet dan ook blijven evolueren om de Europese landbouw in zijn rijke diversiteit te ondersteunen.

Ook in 2026 zal ik een via de uitvoering van het Strategisch Plan van het Gemeenschappelijke Landbouw Beleid (GLB) en de Gemeenschappelijke Marktordening (GMO), onze Vlaamse landbouwers ondersteunen in hun productiemodel. Daarbij zal ik ook verder inzetten op ondersteuning van voedselhubs om kwetsbare groepen toegang te geven tot kwaliteitsvolle Vlaamse producten. Hiervoor zal 2 miljoen euro beschikbaar gesteld worden.

We moeten extra waken over de aantrekkingskracht van het beroep van land- en tuinbouwer, met een bijzonder oog voor de familiale opvolging en jonge zij-instromers. We zullen de administratieve rompslomp moeten terugdringen, zonder onze ambities uit het oog te verliezen, en de overheid meer laten vertrekken vanuit vertrouwen. De landbouwer moet in zijn rol als landschapsbouwer geherwaardeerd worden. Want veel van onze mooiste landschappen zijn net in de dynamiek van de landbouw tot stand gekomen.

De polarisering tussen landbouw en natuur moeten we zien om te buigen, want die zet twee natuurlijke bondgenoten onnodig tegenover elkaar. Wij geloven in een divers

Vlaanderen waar landbouw haar plaats krijgt, zoals als in Vlaanderen al eeuwen het geval is.

II. SAMENVATTING

De land- en tuinbouw is onbetwistbaar een belangrijke en strategische sector voor Vlaanderen. Dat belang zal de komende decennia verder toenemen gezien de verdere consumentengroei, ook bij ons in Vlaanderen (+1,13 miljoen inwoners in 2070 t.o.v. 2023). Zorgen voor de beschikbaarheid van betaalbare, duurzame, gezonde en evenwichtige voeding voor iedereen, is een van dé maatschappelijke uitdagingen waar alle overheden ter wereld voorstaan.

We zijn in Vlaanderen gezegend met een sterk lokaal potentieel om dit voedselvraagstuk succesvol op te lossen, denk maar aan ons gematigd klimaat, vruchtbare bodems en uitmuntende vakkennis. Het blijvend effectief en optimaal benutten van dat potentieel, kan evenwel enkel slagen als we de verschillende dimensies van duurzame ontwikkeling tezelfdertijd en gebalanceerd nastreven. Binnen onze open Vlaamse economie, neemt de Vlaamse agrovoedingssector een vooraanstaande rol in zowel qua productiviteit, investeringsbereidheid als tewerkstelling. Onze landbouw- en voedingsproducten worden geroemd om hun kwaliteit en voedselveiligheid. Dit is het resultaat van vakmanschap, onderzoek en innovatie. Het is onze ambitie om de positie van de land- en tuinbouwer binnen deze keten te versterken. We stimuleren hiertoe ondernemerschap, horizontale en verticale samenwerking in de keten en hebben bijzondere aandacht voor de uitdagingen waar (jonge) starters mee te kampen krijgen. Enkel zo kunnen we inzetten op duurzame verdienmodellen en op kwalitatieve producten met een hoge toegevoegde waarde, gericht op wat de markt vraagt. Centraal daarbij is een leefbaar en billijk inkomen voor de hardwerkende landbouwer. Zijn/haar inkomen is altijd al onderhevig geweest aan schommelingen maar de volatiliteit is de afgelopen decennia toegenomen.

Van oudsher leveren landbouwers niet alleen private goederen, maar ook publiekmaatschappelijke diensten. Denk bijvoorbeeld aan voedselzekerheid, ecosysteemdiensten, zorgfuncties en landschapsonderhoud. Hetzij verplicht via regels en normen op basis van het 'vervuiler betaalt' principe, hetzij vrijwillig op basis van het 'aanbieder krijgt' principe. Internationale marktmechanismen zorgen er echter voor dat deze diensten, en de leveringskosten die er mee gepaard gaan, doorgaans niet direct vergoed worden via de prijsvorming. Ook in 2026 en verdere toekomst zal een sterk Europees landbouwbeleid nodig zijn om die dienstenlevering op peil te houden en zelfs te versterken en tegelijk land- en tuinbouwers hiervoor ook billijk te vergoeden waar dat gerechtvaardigd is. Alleen zo kan de EU haar ambitie waarmaken om op het internationale toneel voortrekken te blijven op vlak van duurzaamheid. Een sterk Europees kader biedt ook level playing field over de verschillende lidstaten heen. We moeten de diverse instrumenten uit het GLB dan ook optimaal benutten om de actieve landbouwers te ondersteunen en hen op maat van hun bedrijf een ontwikkelingspad aan te bieden voor

een duurzame en rendabele landbouwactiviteit. In 2026 volg ik de Europese besluitvorming inzake het toekomstig financieel kader en sectoraal beleid verder op de voet.

Daarnaast verwachten we van de landbouwsector, net zoals van andere ondernemingen in onze economie, dat ze hun activiteiten ontwikkelen met zo'n klein mogelijke negatieve impact op hun omgeving. Landbouwers staan voor de grote uitdaging om hun impact op de omgeving te verkleinen en hun activiteiten te verduurzamen. Al te snel wordt de landbouw weggezet als een conservatieve kracht in de klimaatdebatten, terwijl de landbouw vaak net als eerste de gevolgen ondervindt van de klimaatverandering en tegelijk een deel van de oplossing kan zijn. Zo is de klimaatuitdaging voor de Vlaamse landbouw een kopbreker omwille van de verhoogde frequentie van extreme weersomstandigheden of omwille van nieuwe ziektes of plagen die de kop op steken. Maar op haar beurt kan de Vlaamse landbouw ook een oplossing bieden door innovaties snel en gericht in te zetten of door in te spelen op nieuwe teelten en technieken. Ook het potentieel om koolstof te fixeren in landbouwbodems en op die manier bij te dragen aan de net zero ambitie zal de komende jaren verder aan belang winnen. Zo kan landbouw zowel op vlak van adaptie als mitigatie van klimaatverandering een voortrekkersrol blijven spelen.

Landbouwers vervullen ook sociale functies op het platteland. Tegelijk laten we landbouwers die zichzelf in een moeilijke situatie bevinden, niet in de steek. Het valt niet te ontkennen dat de kennis over, het begrip van, en de wederkerigheid tussen landbouwers en andere actoren onder druk is komen te staan. Negatieve polarisatie of stellingenoorlogen boven de hoofden van de betrokkenen heen, leiden evenwel nooit tot oplossingen. Ik heb daarom een opdrachthouder aangesteld die samen met de middenveldorganisaties, en in navolging van de hernieuwde EU visie, werk maakt van een breedgedragen en onderbouwde Vlaamse visie op de land- en tuinbouw richting 2050. Daarbinnen worden alle toekomstige uitdagingen meegenomen.

De voorbije jaren groeide het inzicht en de consensus dat de uitdagingen waar ons voedselsysteem voor staat, niet zondermeer op het erf van de individuele land- en tuinbouwer kunnen worden achtergelaten. Als zwakste schakel is dat niet enkel onrechtvaardig, maar eveneens onhaalbaar. Naast de rol van het beleid heeft ook de vraagzijde, finaal de consument, een rol om de transitie slaagkansen te geven. Een rol die tegelijk met verantwoordelijkheden komt. Als Vlaamse overheid geven we alvast het voorbeeld, onder meer door het aankoopbeleid te oriënteren richting biologische en andere lokale producten.

Om de uitdagende opdracht waar te maken, werden in de beleidsnota 2024-2029 vijf strategische doelstellingen, waar er drie gericht zijn op de aanbodzijde en twee op de vraagzijde van de voedingsmarkt, vooropgesteld. Telkens met onderliggende operationele doelen en concrete maatregelen aan gekoppeld. In deze BBT wordt geduid welke acties hiertoe in 2026 worden ondernomen.

III. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

1. Transversale en horizontale doelstellingen

De beleidsnota land- en tuinbouw 2024-2029 omvat geen transversale en horizontale doelstellingen.

2. Overkoepelende strategische doelstellingen

De beleidsnota land- en tuinbouw 2024-2029 omvat drie overkoepelende strategische doelstellingen.

- Een richtinggevende visie op duurzame ontwikkeling van de lokale land- en tuinbouw binnen het toekomstig voedselvraagstuk (2030-2050)

De Europese Unie en Vlaanderen erkennen de cruciale en strategische rol van land- en tuinbouwers en dit zowel op vlak van voedsel, voedselzekerheid als tal van andere diensten ten voordele van de samenleving, de omgeving en het klimaat.

Eerder dit jaar heeft de Europese Commissie een visie ontwikkeld op de toekomst van de landbouw in de EU. Men ijvert daarin om een eerlijk en concurrerend voedselsysteem tot stand brengen, dat betaalbaar en duurzaam voedsel voor iedereen oplevert. Boeren moeten worden geholpen om zich te wapenen tegen stijgende kosten, klimaatverandering en verstoringen van de toeleveringsketen. Het voedselsysteem moet sterker en innovatiever worden, ten gunste van zowel boeren, hun omgeving als consumenten. Uit de EU-visie volgen vier hoofddoelen: de sector aantrekkelijker maken voor intreders, de sector competitiever en veerkrachtiger maken, de toekomstbestendigheid verbeteren en tot slot de mensen weer in contact brengen met het voedsel dat zij eten.

Gezien de hoge verwevenheid van Vlaanderen met de EU en gezien de rechten en plichten die inherent uit het EU-lidmaatschap volgen, is deze hernieuwde EU-visie ook een leidraad voor de toekomst van het voedselproductiesysteem bij ons. Ik heb dan ook eerder dit jaar een opdrachthouder aangesteld om een Vlaamse visienota 2030-2050 voor te bereiden voor onze landbouwsector waarin landbouwproductiviteit binnen de ecologische grenzen van Vlaanderen centraal staat, met aandacht voor de correcte vergoeding voor de land- en tuinbouwers, duurzaamheid en een rendabele land- en tuinbouwsector binnen Vlaanderen. De werkzaamheden lopen volop.

- Het belang van de Vlaamse land- en tuinbouw verdedigen op het internationaal toneel

De Europese Unie is niet alleen een handelsunie met 450 miljoen voedselconsumenten, het is ook de hefboom van het Vlaamse beleid voor de landbouwsector. Een aantal grote EU kaders zullen de speelruimte voor het landbouwbeleid in Vlaanderen de komende tijd sterk definiëren. Ik denk in de eerste plaats aan het Meerjarig Financieel Kader voor de periode na 2027, met de daaraan gekoppelde horizontale en sectorale verordeningen. De voorstellen zoals ze medio 2025 werden gepubliceerd betekenen grondige wijzigingen in de structuur en opmaak van het toekomstige GLB. We zullen actief bijdragen aan de

onderhandelingen hierover en maximaal pleiten voor een werkbaar beleid met voldoende middelen dat echt het verschil kan maken voor de voedselzekerheid, de generatiewissel, het behalen van de natuur-, milieu- en klimaatdoelstellingen en de benodigde eenvoud en toekomstgerichtheid in functie van de landbouwsector. Ik verwacht dat 2026 in dit verband een heel belangrijk jaar vormt en zal in lijn met het Regeerakkoord dan ook sterk inzetten op een nauwgezette opvolging deze ontwikkelingen in de Europese Unie. Om de standpunten van de Vlaamse Regering kracht bij te zetten zorg ik samen met mijn Belgische collega-landbouwministers voor een sterke standpuntvorming en vervolgens naar allianties met andere lidstaten binnen de Raad Landbouw van de EU. Ook met andere relevante EU-instellingen onderhouden mijn administratie en ik goede contacten en bouwen we verder het bestaande netwerk uit.

De multilaterale fora zoals Wereldhandelsorganisatie, de Landbouw- en Voedselorganisatie van de Verenigde Naties (FAO) en de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) volg ik op voor zover zij impact hebben op ons beleidsniveau. Ik zoek hiervoor ook samenwerking met Vlaamse en federale collega's die hier ook in investeren.

Tot slot is het ook van belang om bilaterale relaties verder uit te bouwen. De prioriteit ligt bij de buurlanden en hun nabijgelegen regio's. Verder kunnen ook de lidstaten van de EU belangrijke partners zijn, zeker met het oog op de versterking van de Vlaamse posities in de Raad van de EU.

- Een moderne, laagdrempelige en klantvriendelijke overheid voor ondernemingen in de primaire sector

In 2025 onderzocht ik, via een uitgebreide enquête en gesprekken met sectororganisaties, zowel overbodige regeldruk als administratieve lasten waarmee landbouwers bij het uitoefenen van hun beroep in aanraking komen, met als doelstelling deze te verminderen waar mogelijk. Er werd ook uitdrukkelijk gepeild naar het *Only Once* principe waarbij de sector bevraagd werd naar de gegevens die ze meer dan eens moeten aanleveren.

Ten laatste begin 2026 zullen de resultaten van de evaluatie beschikbaar zijn samen met een actieplan tot beperking van overbodige regeldruk en administratieve lasten die geen afbreuk doen aan het milieubeschermingsniveau of de doelafstand vergroten.

Digitale interactie met de overheid is daarbij de standaard gezien dit voor alle partijen voordelen biedt. In 2025 werden daarom de eerste stappen gezet tot voorbereiding van een uniek loket voor land- en tuinbouwers door aansluiting op het Dossierstatus informatie systeem (DOSIS) van de Vlaamse overheid en het e-loket voor ondernemers. Vanaf 2026 willen we hierop verder bouwen door linken te leggen tussen de overheidsloketten zodat wanneer een landbouwer ingelogd is op het e-loket Landbouw en Zeevisserij, deze vlot kan door navigeren naar het mestbankloket en vice versa.

IV. BELEIDSVELDEN: OVERZICHT PER PROGRAMMA
TOTAAL - LANDBOUW, excl. apparaatsuitgaven en programma B
 (duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2025	20.000	1.741	0	170.993	153.945
Bijstelling BO 2026	-10.000	55	0	-13.279	-19.096
BO 2026	10.000	1.796	0	157.880	140.849

PROGRAMMA TJ - LANDBOUW EN ZEEVISSERIJ
 (duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2025	20.000	1.741	0	165.236	148.188
Bijstelling BO 2026	-10.000	55	0	-13.181	-12.998
BO 2026	10.000	1.796	0	152.055	135.190

PROGRAMMA TK - PROMOTIE LANDBOUW, TUINBOUW EN ZEEVISSERIJ
 (duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2025	0	0	0	5.757	5.757
Bijstelling BO 2026	0	0	0	-98	-98
BO 2026	0	0	0	5.659	5.659

VI. BELEIDSVELD LANDBOUW EN ZEEVISSERIJ

Het beleidsveld Landbouw en Zeevisserij omvat volgende inhoudelijke structuurelementen (ISE):

- Thema-overschrijdend;
- Land- en tuinbouw;
- Visserij en Aquacultuur.

1. ISE Thema-overschrijdend

Dit inhoudelijk structuurelement betreft aspecten die niet exclusief toegewezen kunnen worden aan een specifiek ISE binnen het beleidsveld 'Landbouw en Zeevisserij'.

1.1 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement

Voor dit ISE zijn geen specifieke SD opgenomen in de beleidsnota 2024-2029.

1.2 Operationele doelstellingen

Voor dit ISE zijn geen specifieke OD opgenomen in de beleidsnota 2024-2029.

1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

THEMA OVERSCHRIJDEND, MVG excl. DAB

(duizend euro)

	AO			TO		
	BA 2025	evolutie	BO 2026	BA 2025	evolutie	BO 2026
ESR-ontvangsten (werking en toelagen (OW))	0	0	0	144	0	144
Toelagen (ontvangsten interne stromen (OI))	0	0	0	0	0	0
Overige (ontvangsten leningen (OL), ontvangsten participaties (OP); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	144	0	144

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De kredietevoluties komen aan bod bij de bespreking van de respectieve begrotingsartikelen.

(duizend euro)

	VAK			VEK		
	BA 2025	evolutie	BO 2026	BA 2025	evolutie	BO 2026
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	2.932	-25	2.907	3.037	-124	2.907
Toelagen (interne stromen (IS))	194	2	196	194	2	196
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	3.126	-23	3.103	3.231	-128	3.103
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De verschillende kredietevolutes komen aan bod bij de bespreking van de begrotingsartikelen.

1.3.1 IVA's zonder rechtspersoonlijkheid

Entiteit: Agentschap Landbouw en Zeevisserij

Ontvangstenartikelen**TG0-9TJXTAC-OW - FONDS TOEZICHT EN HANDHAVING LANDBOUWDECREET****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het Fonds Toezicht en Handhaving Landbouwdecreet werd opgericht in het decreet van 6 juli 2018 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2018 (art. 14).

Het gaat om volgende ontvangsten:

- de administratieve geldboeten en exclusief bestuurlijke geldboeten, in voorkomend geval de vermeerdering hiervan met het economisch voordeel voortvloeiend uit het plegen van de inbreuk, geïnd in uitvoering van het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid;
- de expertisekosten geïnd in uitvoering van het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid;
- de bijdragen en bestuurlijke geldboeten, geïnd in uitvoering van het decreet van 3 april 2009 houdende de organisatie van co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele en biologische gewassen.

De toegewezen ontvangsten zijn bestemd voor de uitgavenartikelen TG0-1TJX4AC-WT en TG0-1TJX4AC-LO.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	AO	TO	LO
BA 2025	0	144	0
Bijstellingen BO 2026	0	0	0
BO 2026	0	144	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

De raming van de toegewezen ontvangsten 2026 is analoog als deze van 2025.

Uitgavenartikelen**TG0-1TJG2AU-IS - VILT****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel betreft de toelage (interne stroom) aan vzw Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw (VILT).

Vzw VILT is een samenwerkingsverband waarin zowel de overheid als privé-organisaties uit de hele agrovoedingsketen participeren. Door middel van communicatie en informatie bevordert en stimuleert VILT op een onafhankelijke manier een betere kennis van en begrip voor de Vlaamse land- en tuinbouw, in de meest ruime zin van het woord. En dat is nodig, denk maar aan alle claims op landbouw en het continue debat over landbouw in onze maatschappij.

Via een strategisch informatieaanbod richt VILT zich al vele jaren naar volgende relevante doelgroepen: journalisten, politici, land- en tuinbouwers, ambtenaren, onderwijzers, onderzoekers, mensen uit de voedingsindustrie, plattelandsrecreanten en consumenten.

Dit doen ze via een mix aan kanalen. Het belangrijkste medium is de elektronische communicatie. Ook op sociale media houdt Vilt de vinger aan de pols. Op de digitale tv-zender PlattelandsTV heeft VILT verschillende eigen uitzendingen onder de noemer VILT TeeVee. Om de vijf jaar laat VILT ook onderzoek uitvoeren naar het imago van de Vlaamse land- en tuinbouw bij het brede publiek.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2025	194	194
<i>Index</i>	2	2
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2026	196	196
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Voor 2026 wordt eenzelfde bedrag voorzien als in 2025 vermeerderd met index.

TG0-1TJX2AA-WT - WERKING LAND- EN TUINBOUW EN VISSERIJ**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel omvat:

- specifieke werkingsuitgaven van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij;
- opdrachten ter versterking van het onderzoeks- en innovatiepotentieel;
- uitgaven in het kader van technische bijstand voor het GLB Strategisch Plan en het EFMZVA-programma;
- uitgaven in kader van relance-Vlaamse Veerkracht.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2025	2.567	2.567
<i>Index</i>	-5	-5
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	-19	-19
BO 2026	2.543	2.543
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

	duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
actualisatie krediet technische bijstand EFMZVA-programma	-51	-51	
Correctie Indexkost BA2025 compensatie TT000 Op EU middelen is geen indexkost verschuldigd	32	32	
TOTAAL	-19	-19	

TG0-1TJX2AB-WT - COMMUNICATIE LAND- EN TUINBOUW EN VISSERIJ**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel is bestemd voor de aanrekening van uitgaven in het kader van het communicatiebeleid van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij (interne en externe communicatie). Het betreft onder meer deelname aan beurzen en evenementen, audiovisuele media, digitale media, communicatiemateriaal, enz ...

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2025	221	326

<i>Index</i>	-1	-1
<i>Compensaties</i>	0	-105
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2026	220	220
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:**(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van TG0-1TJX2WB-WT	0	-105	Terugzetting eenmalige interne compensatie van BO 2025 om voldoende VEK te voorzien in 2025.
TOTAAL	0	-105	

TG0-1TJX4AC-LO - FONDS TOEZICHT EN HANDHAVING LANDBOUWDECREET**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het Fonds Toezicht en Handhaving Landbouwdecreet werd opgericht in het decreet van 6 juli 2018 houdende bepaling tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2018 (art.14).

De ontvangsten kunnen worden aangewend voor:

- Specifieke werkingskosten in uitvoering van hoofdstuk 3 Controle- en sanctiebepalingen van het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid;
- De uitgaven voor het vergoeden van de economische schade, vermeld in artikel 14 van het decreet van 3 april 2009 houdende de organisatie van co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele en biologische gewassen en de uitvoeringsbesluiten ervan.

Dit artikel bevat de looncomponent van de uitgaven en vormt samen met artikel TG0-1TJX4AC-WT de uitgavenartikels bij het ontvangstenartikel TG0-9TJXTAC-OW.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2025	74	74
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	64	64
BO 2026	138	138
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:**(duizend euro)**

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
De uitgaven gekoppeld aan de ontvangsten voor het Fonds Toezicht en Handhaving Landbouwdecreet worden in 2026 nagenoeg integraal besteed voor personeelskosten van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij (controle karkasclassificatie). Dit houdt een verhoging van 64.000 euro in op de looncomponent en een verlaging met eenzelfde bedrag op de werkingscomponent.	64	64	
TOTAAL	64	64	

TG0-1TJX4AC-WT - FONDS TOEZICHT EN HANDHAVING LANDBOUWDECREET**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het Fonds Toezicht en Handhaving Landbouwdecreet werd opgericht in het decreet van 6 juli 2018 houdende bepaling tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2018 (art.14).

De ontvangsten kunnen worden aangewend voor:

- Specifieke werkingskosten in uitvoering van hoofdstuk 3 Controle- en sanctiebepalingen van het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid;
- De uitgaven voor het vergoeden van de economische schade, vermeld in artikel 14 van het decreet van 3 april 2009 houdende de organisatie van co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele en biologische gewassen en de uitvoeringsbesluiten ervan.

Dit artikel bevat de werkingscomponent van de uitgaven en vormt samen met artikel TG0-1TJX4AC-LO de uitgavenartikels bij het ontvangstenartikel TG0-9TJXTAC-OW.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2025	70	70
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	-64	-64
BO 2026	6	6
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:**(duizend euro)**

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
De uitgaven gekoppeld aan de ontvangsten 2026 voor het Fonds Toezicht en Handhaving Landbouwdecreet worden in 2026 nagenoeg integraal voorzien voor personeelskosten	-64	-64	

van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij (controle karkasclassificatie). Dit houdt voor 2026 een verlaging in met 64.000 euro op dit werkingsluik en een verhoging van 64.000 euro op de looncomponent.			
TOTAAL	-64	-64	

1.3.2 Overige entiteiten onder toezicht

Entiteit: Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw vzw

VILT vzw is een rechtspersoon die deel uitmaakt van de Vlaamse deelstaatoverheid, door onder sectorale code 13.12 te ressorteren. Aangezien VILT een instelling is die onder de materialiteitsdrempel valt zoals bepaald in de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën, moet geen begrotingsrapportering opgemaakt worden volgens het ESR 2010-schema.

2. ISE Land- en tuinbouw

Dit inhoudelijk structuurelement heeft betrekking op beleidsinitiatieven en maatregelen die zich rechtstreeks richten tot de landbouwer en/of het landbouwbedrijf. Zowel economische, ecologische als sociale doelen worden daarbij nagestreefd.

Professionalisering van het landbouwondernemerschap staat hierbij centraal. Ook diverse ondersteuningsinstrumenten van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid zijn hieronder vervat.

Het ISE omvat verder specifieke steunmaatregelen voor de bredere agrovoedingsketen (van toelevering tot afzet).

Daarnaast behelst dit ISE ook de ondersteuning van centra en verenigingen die rond land- en tuinbouw actief zijn, zoals praktijkcentra en verenigingen die lokaal genetisch uitgangsmateriaal in stand houden.

Ten slotte valt ook landbouw in relatie tot nieuwe ontwikkelingen en uitdagingen hieronder: bv landbouw-klimaat, landbouw-milieu, landbouw-voeding, landbouw-ruimte, etc.

Prestatie-indicatoren (1) & (2)

Benaming	(1) areaal waarvoor een agromilieuklimaatmaatregel is aangegaan
Definitie	De indicator omvat het areaal waarop een in het kader van het GLB aangegane agromilieuklimaatmaatregel van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij van toepassing is. Agromilieuklimaatverbintenissen zijn engagementen die gunstig zijn voor natuur/milieu/klimaat en die verder gaan dan het wettelijk kader.
Laatste gekende waarde	8.986,86 ha (2025)
Streefwaarde	De streefwaarde voor deze indicator bedraagt 9.700 ha in 2028.
Beleidsrelevantie	De agromilieuklimaatverbintenissen vormen een onderdeel van het Vlaams GLB-Strategisch Plan. Voor deze maatregelen is er naast Europese ook Vlaamse cofinanciering. Deze maatregelen dragen bij tot verschillende milieu -, klimaat - en biodiversiteitsdoelstellingen. Specifiek gaat het om de volgende agromilieuklimaatmaatregelen: • Tijdelijk grasland naar blijvend grasland • Teelt van meerjarige milieu-, biodiversiteitsvriendelijke en/of klimaatbestendige gewassen • Meerjarige bloemenstrook in de fruitteelt • Onderhoud boslandbouwsystemen

	Het Vlaams GLB-SP is van start gegaan in 2023.
Koppeling met Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen of Landenspecifieke Aanbevelingen	Onder meer de volgende aanbevelingen uit de Landenspecifieke aanbeveling GLB Strategisch Plan – België is van toepassing voor deze indicator: - Bijdragen aan de doelstelling van de Green Deal van de EU om nutriëntenverliezen (van zowel nitraten als fosfor) te verminderen door landbouwers te steunen die overschakelen op veerkrachtigere en minder intensieve productiemodellen; hierbij hoort ook een verstrenging van de maatregelen ter beperking van de verontreiniging en een optimalisering van bemestingspraktijken die tot minder grote nutriëntenverliezen in water en lucht leiden - De aanpassing van de landbouw aan toekomstige klimaatveranderingen, die zijn vermogen om voedsel te leveren en zijn bijdrage aan de levering van ecosysteemdiensten, die rechtstreeks afhankelijk zijn van de klimaatomstandigheden, in gevaar kunnen brengen, ondersteunen door het bevorderen van adaptieve landbouwpraktijken, oplossingen op landschapsniveau en investeringen (herstel van natuurlijke waterretentie, aanmoediging van de productie van materialen waarvoor biomassa uit de landbouw wordt gebruikt, introductie van waterefficiëntere irrigatie/gewassen enz.) - De niet-CO₂-emissies van veehouderij en bodembemesting verminderen en de koolstofopslagcapaciteit handhaven en verbeteren door instandhouding van grasland en niet-kerende/geen bodembewerking te ondersteunen via methoden uit de koolstoflandbouw en de overschakeling op een biogebaseerde en circulaire economie. De GLB-interventies moeten onder meer de overgang naar emissiearmere veeteeltsystemen ondersteunen door ook te kijken naar duurzaam mestbeheer in overeenstemming met de methaanstrategie. - De bescherming van de biodiversiteit versterken en bijdragen aan de streefdoelen van de Green Deal van de EU door ervoor te zorgen dat beschermde habitats en soorten opnieuw een gunstige staat van instandhouding bereiken, door de habitats, vooral diversiteitsrijke landschapselementen, in grasland, bouwland en zelfs in bossen (in en buiten Natura 2000) te verbeteren met een passende combinatie van interventies en verplichtingen in het kader van de conditionaliteit, alsmede door het aandeel land waarvoor beheerscontracten ter ondersteuning van de biodiversiteit en/of landschappen worden gesloten, te vergroten en door de bescherming van natuurreservaten en de uitbreiding van Natura

	2000-gebieden te versterken overeenkomstig de prioriteiten van het prioritaire actiekader.
Budgettaire relevantie	Op begrotingsartikel TG0-1TJX2WB-WT is 5.000.000 euro VAK ingeschreven voor maatregelen met een gunstig effect op het milieu, het klimaat en de biodiversiteit, boslandbouwsystemen en controlekosten bio. Dit bedrag vertegenwoordigt ongeveer 20,4% van het budget op dit artikel bedraagt en 3,5% van de budgettaire massa van de ISE Land- en Tuinbouw.
Metadatafiche	Zie bijlage XI

Benaming	(2) Areaal in omschakeling naar biologische landbouw
Definitie	De indicator omvat het areaal waarvoor in het kader van het GLB een agromilieuklimaatmaatregel 'omschakeling naar biologische landbouw' werd aangegaan.
Laatste gekende waarde	1.056,43 ha (2025)
Streefwaarde	De streefwaarde voor deze indicator bedraagt 1.800 ha in 2028.
Beleidsrelevantie	De omschakeling naar biolandbouw vormt een onderdeel van het Vlaams GLB-Strategisch Plan. Voor deze maatregel is er naast Europese ook Vlaamse cofinanciering. Deze maatregel draagt bij tot verschillende milieu -, klimaat - en biodiversiteitsdoelstellingen en toont de evolutie van omschakeling naar bio-areaal in Vlaanderen aan.
Koppeling met Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen of Landenspecifieke Aanbevelingen	Onder meer de volgende aanbeveling uit de Landenspecifieke aanbeveling GLB Strategisch Plan – België is van toepassing voor deze indicator: - Bijdragen tot het halen van het streefcijfer van de Green Deal van de EU door de biologische landbouw sterker te bevorderen, met name in Vlaanderen
Budgettaire relevantie	Het budget voor deze maatregel maakt deel uit van het bedrag dat in de eerste prestatie indicator is opgenomen. Het bedrag varieert per jaar en is ook afhankelijk van hoeveel Europese (co)financiering bedraagt. Cijfer 2024: 562.563,84 euro Cijfer 2023: 1.181.355,40 euro
Metadatafiche	Zie bijlage XI

2.1 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement

In de beleidsnota 2024-2029 Land- en tuinbouw zijn voor dit inhoudelijke structuurelement volgende SD's vastgesteld:

- SD1. Een leefbare en bloeiende landbouwsector als essentiële schakel binnen een sterk agrovoedingscomplex
- SD2. De landbouwer als leverancier van publieke goederen en diensten
- SD3. De landbouw draagt bij aan de sociale stabiliteit van de maatschappij
- SD4. Duurzame voedselconsumptie als gangmaker van de voedselproductie

2.2 Operationele doelstellingen

- OD 1.1 Bevorderen van veerkrachtig ondernemerschap in de landbouw

Ondernemerschap betekent kansen zien, kansen benutten en waarde creëren voor jezelf en anderen. Excelleren op landbouw-technisch vlak is vandaag meestal niet meer voldoende om zich overeind te houden, van de hedendaagse landbouwer wordt verwacht van meerdere markten thuis te zijn.

Weloverwogen strategische bedrijfskeuzes, die rekening houden met interne en externe invloedfactoren, staan daarbij voorop: welke markt wordt beoogd, hoe wordt de onderneming gefinancierd, hoe reageer ik op lange termijn uitdagingen?

Gezien de diversiteit van de Vlaamse land- en tuinbouwsector, is er op deze vragen geen generiek antwoord. Net als in de secundaire en tertiaire sector, waar de primaire sector diverse linken mee heeft, bepaalt marktwerking finaal het marktaandeel van ieder respectievelijk type of model. Die marktwerking heeft de voorbije jaren geleid tot een verscheidenheid aan types en modellen binnen onze Vlaamse landbouw. Een brede waaier aan consumenten- en maatschappelijke verwachtingen, vergt nu eenmaal een ruime diversificatie aan bedrijven om die verwachtingen in te lossen. Ons lokale aanbod is op vandaag heel gevarieerd, wat toelaat om consumptiekeuzes te maken die de eigen consumentenverwachtingen en -waarden reflecteren.

Om landbouwers in hun ondernemerschap te ondersteunen, biedt de Europese Unie diverse ondersteunende instrumenten.

Als het gaat over het opzetten van nieuwe ketens en het afstemmen van vraag en aanbod, overstijgt dit vaak de ondernemingskracht van een individuele landbouwer. Het GLB-instrument "Europese Innovatie Partnerschappen" (EIP) is ideaal om dergelijke samenwerking in de keten te stimuleren en te realiseren. In een EIP-operationele groep gaan landbouwers en andere actoren aan de slag om voor een bepaalde problematiek/opportuniteit een innovatieve oplossing te vinden of een innovatief samenwerkingsverband te ontwikkelen. Het is een ondernemersgedreven samenwerkingsverband dat bestaat uit (actieve) landbouwers, andere actoren uit de agrovoedingsketen, adviseurs, onderzoekers, andere (KMO) ondernemers, innovatie ondersteunende diensten, productenorganisaties, branche-organisaties,...

In 2026 krijgen de vormingscentra ondersteuning voor het uitbouwen van vorming rond prioritaire thema's zodat de landbouwer er op een bevattelijke manier inzicht kan in krijgen in de diverse uitdagingen waar ze op hun bedrijf voor komen te staan. Voor deze in het GLB-Strategisch Plan voorziene vormingsprojecten worden zowel Vlaamse als Europese middelen voorzien.

Ondernemen impliceert investeren, wat ik voluit ondersteun via het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF). In 2026 wordt een update gepubliceerd van het VLIF duurzaamheidsrapport dat voor het eerst in 2025 gepubliceerd werd.

Om de transparantie van de vleesketen te verhogen en de handelswaarde van de karkassen te objectiveren, verplicht de EU slachtinrichtingen om karkassen van varkens en runderen te wegen en in te delen volgens kwaliteitsklasse (aandeel mager vlees en bevolesd- en vetheid). Die indeling komt tot stand door middel van erkende indelingstoestellen en/of via visuele beoordeling door erkende classificeerders. Toezicht op deze indeling in de slachthuizen zorgt ervoor dat aan de veehouders betrouwbare data ter beschikking gesteld wordt om op een meer objectieve manier voor de geleverde kwaliteit vergoed te kunnen worden. De huidige Vlaamse regelgeving, waarin heel wat technische en praktische bepalingen van de karkasclassificatie worden geregeld, is aan een actualisatie toe. In 2025 startte ik de besprekingen met de sector om uniforme en gedetailleerde data te genereren en de regelgeving in de loop van 2026 te wijzigen.

De voorbije decennia werden landbouwondernemingen geconfronteerd met verschillende risico's. Denk bijvoorbeeld aan prijs- en marktrisico's, (acute) aantasting van het consumentenvertrouwen, verontreiniging of contaminatie, ziekten en plagen, uitzonderlijke weersomstandigheden, schade door wild, wijzigende overheidsregels, etc. Om deze risico's zo goed als mogelijk te beheersen, hanteren ondernemingen de cascade 'voorkomen van', 'aanpassen aan' en 'mitigeren van' risico's. Dat biedt echter niet in alle situaties afdoende bescherming. Bij uitzonderlijke crisissituaties die de normale marktwerking ontwrichten en/of kunnen leiden tot een domino-effect van omvallende ondernemingen, voorziet de Europese Unie een aantal crisisinstrumenten die de Commissie *geval per geval* kan activeren. Het is inherent aan dergelijke catastrofische risico's dat ze lastig of niet te voorspellen zijn en maatwerk vergen. Voor risico's die, niettegenstaande ze op individueel bedrijfsniveau catastrofaal kunnen zijn, niet noodzakelijk tot een veralgemeende marktontwrichting uitgroeien, biedt de EU de mogelijkheid om private initiatieven tot risicobeheersing te stimuleren en te steunen. Naar analogie van meerdere lidstaten maakt Vlaanderen hiervan gebruik op vlak van gangbaar vermarktbare weer-gerelateerde teeltrisico's. In 2026 ga ik aan de slag met de resultaten van de evaluatie van de steunregeling Brede Weersverzekering. waarna eventueel via andere systemen, zoals onderlinge fondsen, ingezet wordt op risicomanagement voor de land- en tuinbouwers waarbij we breder gaan dan enkel weer-gerelateerde risico's. We gaan hiervoor ook in overleg met de sector om een passende oplossing te zoeken.

- OD 1.2 Toegang tot kwaliteitsvolle adviezen en vorming

De Vlaamse landbouwsector wordt gekenmerkt door haar familiale karakter, waarbij eigenaarschap, kapitaal en arbeid worden gedeeld door gezins- of familieleden. Soms aangevuld met externe of tijdelijke arbeidskrachten in functie van seizoenspieken. Dit

zorgt voor een grote robuustheid van Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven, maar vraagt ook een specifieke aanpak wat betreft vorming en advies.

Om de bedrijfseconomische kennis te versterken worden de globale bedrijfseconomische resultaten van het boekhoudnet van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij, met name het LandbouwMonitoringNetwerk (LMN), in 2026 maximaal ontsloten via de website van het Agentschap en wordt actief ingezet op het verspreiden van de resultaten. En dit voor de diversiteit aan bedrijfstypes en -leiders, met bijzonder aandacht voor jongeren en zij-instromers.

Naast de opleidingsmogelijkheden die via het reguliere (landbouw)onderwijs worden aangeboden, is er een noodzaak tot levenslang leren via onder meer initiatieven tot kennisopbouw- en deling, sensibilisering, opleidingen en specifieke adviesverlening op maat.

Het verder versterken van het AKIS (Agricultural Knowledge and Innovation System) zal de transitie naar een duurzame en veerkrachtige landbouw stimuleren in 2026. Het AKIS of kennis- en innovatiesysteem in de landbouw verwijst naar het geheel van de actoren en organisaties die betrokken zijn bij het genereren, verwerken, opslaan, verspreiden en gebruiken van kennis om problemen in de landbouw op te lossen en te komen tot innovatie.

Ook goede adviezen op het vlak van milieuparameters kunnen de transitie naar duurzame productiemethodes versnellen, denk hierbij aan advisering op het vlak van water (zowel kwalitatief als kwantitatief), bodemkwaliteit, bemesting, emissies, geïntegreerde gewasbescherming, agro-ecologische praktijken, circulaire landbouw, biologische landbouw, diergezondheid en dierenwelzijn de nodige aandacht. Ook hiervoor zullen in 2026 voldoende middelen ingezet worden voor het instrument van de Kennisportefeuille. Op deze manier kan op maat van het bedrijf voorzien worden in advisering waarbij de inpasbaarheid in de bedrijfsvoering een belangrijk aandachtspunt kan zijn bij die advisering.

De vormingscentra bieden opleidingen aan die zowel het ondernemerschap als de innovatiekracht van onze landbouwers ondersteunen. Ze bieden ook opleidingen aan in kader van duurzame productiemethodes zoals de biologische productie en agro-ecologische praktijken.

In de voorstellen voor het MFK en GLB post 2027, zoals de Europese Commissie medio 2025 publiceerde, behoort kennisdeling en innovatie in de landbouw niet tot het geoormerkt budget dat lidstaten voor GLB toegewezen krijgen. Een sterke, concurrentiële en toekomstgerichte landbouwsector is nochtans enkel realiseerbaar wanneer landbouwers met kennis van zaken kunnen handelen en innovaties vlot kunnen introduceren. Daarom zal ik ervoor pleiten dat voldoende Europese middelen kunnen vrijgemaakt worden voor kennisdeling en innovatie in de landbouwsector.

- OD 1.3 Inzetten op nieuwe verdienmodellen

Ik maak in 2026 verder werk van het verhogen van het inzicht in bedrijfseigen economische data en leefbare bedrijfsstrategieën. Hierbij onderzoek ik hoe de

economische, ecologische en sociale duurzaamheid hand in hand kunnen gaan. Ook heb ik oog voor strategieën met nog latent groeipotentieel aan vraagzijde.

Het maken van goede bedrijfskeuzes is altijd al belangrijk geweest, maar vandaag is dit meer dan ooit aan de orde door de maatschappelijke verwachtingen en overheidsdoelen die op een relatief korte tijdshorizont moeten ingelost worden. Dit vraagt meer inzicht in de mogelijkheden en bijsturingen op bedrijfsniveau dan dat dit vroeger (bv. over generaties heen) het geval was.

In de vorige legislatuur werden via onderzoek door het ILVO een verdienwijzer op economisch vlak en een klimaatscan klimrek op ecologisch vlak ontwikkeld. Ook werd een onderzoeksproject routeplanner melkveehouderij gelanceerd. Ik financier een EIP-project rond verdienmodellen in de landbouw dat van start gaat in 2026 en ondersteun een in 2025 ingediend onderzoeksproject dat inzet op bedrijfsstrategieën/verdienmodellen in de landbouw. In 2026 analyseer ik de stakeholderinput aangaande data en digitalisering in de landbouw waarbij ook gepolst werd naar de nood aan digitale beslissingsondersteunende tools voor het nemen van lange termijn beslissingen op een landbouwbedrijf en stel ik kwaliteitscriteria op voor digitale (beslissingsondersteunende) tools die ontwikkeld worden in kader van projectwerking. Deze informatie koppel ik dan terug met het platform voor landbouw- en voedingsonderzoek.

- OD 1.4 Generatiewissel en (jonge) starters faciliteren

De generatiewissel en het vinden van voldoende (jonge) starters is één van de grootste uitdagingen die de toekomst van deze strategische sector hypothekeert. Gezien de leeftijd van veel land- en tuinbouwers zal de komende jaren een ware generatiewissel moeten plaatsvinden. Daartoe zullen we voldoende jonge boeren, inclusief zij-instromers, nodig hebben die de toekomst van de land- en tuinbouwsector zullen dragen. Deze beleidsperiode zal cruciaal zijn voor heel wat jonge land- en tuinbouwers.

Heel wat jonge land- en tuinbouwers en starters ervaren de beleidscontext als een grote drempel om in de sector te stappen. Het gebrek aan perspectief en zekerheid doet velen twijfelen. De komende jaren wil ik dan ook consequent zoeken naar manieren om dat perspectief te vergroten, de administratieve lasten te verlagen, langdurige rechtszekerheid te bieden en het beroep van landbouwer aantrekkelijk te maken.

Om te kunnen blijven rekenen op (jonge) starters in de land- en tuinbouwsector zal ik ook in 2026 de nodige middelen blijven voorzien. Vandaag wordt in het kader van het GLB Strategisch Plan al geïnvesteerd in de instap alsook in de eerste jaren op het landbouwbedrijf. Ik zet die steun verder en ga ook in het GLB post 2027 op zoek naar manieren om jongeren maximaal te ondersteunen.

Naast jonge boeren die gewoonlijk het familiale landbouwbedrijf overnemen, zijn er ook heel wat jonge zij-instromers. Zij stappen vaker in nieuwe, innovatieve verdienmodellen die dicht bij de consument staan. Ook zij ervaren drempels om in te stappen in de landbouwsector. Gezien zij vaker niet opgroeiden op een landbouwbedrijf hebben zij ook andere vormingsnoden. Daartoe ondersteun ik via het vormingsaanbod starterscursussen en stages voor deze groep.

Jonge land- en tuinbouwers hebben nood aan specifiek beleid voor hun doelgroep, maar eveneens omstandigheden waarin zij kunnen ondernemen. Daartoe zullen we hen betrekken en speciale aandacht voorzien voor deze doelgroep in de onderdelen die voor alle land- en tuinbouwers belangrijk zijn zoals toegang tot grond, een duidelijke toekomstvisie en een beperking van de administratieve lasten.

- OD 1.5 Versterken van de positie van land- en tuinbouwers

Landbouwers opereren in een keten met toeleveranciers en afnemers, maar situeren zich in een zwakke machtspositie. Zowel ten opzichte van hun toeleveranciers als hun afnemers.

Daarom faciliteer en steun ik de oprichting, erkenning en werking van producentenorganisaties (PO). Op vlak van bijkomende financiële ondersteuning van PO ondersteun ik via EIP ook projectmatige samenwerkingsondersteuning. Daarnaast zetten we er ook op in dat die samenwerkingsverbanden slagkrachtig kunnen optreden en via diverse kanalen de middelen daartoe kunnen verzamelen.

In kader van de voedseldeal 'eerlijke en echte prijzen', een hefboomactie in het kader van de Vlaamse voedselstrategie, werd een brede groep van stakeholders bevraagd over de instrumenten en acties die nodig zijn om te komen tot een meer eerlijke vergoeding doorheen de keten. Producentenorganisaties én andere vormen van horizontale samenwerking kregen hier veel aandacht. Als uitkomst van deze denkoefening, zal mijn administratie een praktische leidraad uitwerken om producenten en/of andere actoren in de keten te begeleiden in de oprichting van een producenten- of brancheorganisatie. Deze leidraad zal, samen met goede praktijkvoorbeelden in binnen- en buitenland, gepresenteerd worden op een netwerkevent in het voorjaar 2026. Hier willen we eveneens de actoren in de sector/keten laten netwerken, en sensibiliseren over de mogelijkheden en voordelen van PO's, BO's (brancheorganisaties) en breder samenwerking in de keten.

Sommige landbouwers slagen erin om voor (een deel van) hun productie een eigen markt te creëren via kortere ketens. De korte keten heeft als voordeel dat landbouwers zelf het prijszeggenschap over hun producten kunnen behouden en door het direct contact met de consument ook optreden als ambassadeurs van de landbouw. Om die korte keten initiatieven te bevorderen zal ik dan ook de acties voortvloeiend uit de strategische visienota voor korte keten, die samen met de diverse stakeholders opgemaakt werd in 2022, verder uitvoeren in 2026. Ik blijf, via de strategische stuurgroep, ook in nauw overleg met de verschillende sectororganisaties hieromtrent.

Stadslandbouw biedt onbetwistbaar kansen om consument en producent dicht bij elkaar te brengen. Binnen de acties rond de korte keten zal ik dan ook aandacht hiervoor hebben. In de bestaande GLB-instrumenten zijn vele kansen voor korte keten en stadslandbouw en deze zal ik onder de aandacht brengen.

- OD 1.6 Keten(samen)werking als fundament voor competitiviteit

Om de ketenwerking te verbeteren, creëerde de EU het instrument 'brancheorganisaties' (BO) in de agrovoedingsketen. Mededingingsgewijs fungeren BO als een *safe harbor* om

onder bepaalde voorwaarden overeenkomsten te sluiten of feitelijke gedragingen onderling af te stemmen.

In 2026 zet ik het beleid inzake het faciliteren en erkennen van brancheorganisaties onverminderd verder. Ik ondersteun ook mogelijkheden voor brancheorganisaties binnen GLB-projecten zoals in het kader van het instrument 'EIP samenwerking'. Daarnaast zetten we er ook op in dat die samenwerkingsverbanden slagkrachtig kunnen optreden en via diverse kanalen de middelen daartoe kunnen verzamelen. Als brancheorganisaties interprofessionele afspraken algemeen (ver)bindend wensen te laten verklaren zal ik hiermee aan de slag gaan en ik zal hen ook adviseren in dit proces.

- OD 1.7 Grond en ruimte om te ondernemen

Grond is een essentiële productiefactor in het kader van de voedselvoorziening voor de bevolking.

In de Vlaamse context is grond evenwel schaars en worden diverse functies en activiteiten nagestreefd, waardoor er een toenemende druk op het agrarisch gebied ontstaat.

In 2026 zet ik het onderzoek verder naar regulerende en stimulerende mogelijkheden die grondtoegang voor jonge landbouwers verbeteren en grondspeculatie verminderen. Ik kijk daarvoor ook naar buitenlandse voorbeelden.

In 2026 onderzoek ik verder hoe de ongewenste effecten van zonevreemd landgebruik in het agrarisch gebied voorkomen kunnen worden. Zonevreemdheid zorgt immers voor verlies van landbouwgronden met een afname van de beschikbare grond voor voedselproductie, het fragmenteert het agrarisch landschap en zonevreemdheid zorgt voor versnippering van de agrarische structuren én heeft ontegensprekelijk een impact op zone-eigen bedrijvigheid.

Met overheidsmiddelen, hetzij via de entiteiten van de Vlaamse overheid zelf, hetzij via subsidies aan derden en uitsluitend voor wat betreft natuur- en bosrealisatie, worden aankopen in het agrarisch gebied beperkt tot percelen die gelegen zijn buiten (al dan niet in ruimtelijke uitvoeringsplannen) herbevestigd agrarisch gebied (HAG) behoudens gronden gelegen in speciale beschermingszones (SBZ) en VEN.

We faciliteren tegelijkertijd ook het grondaanbod voor landbouwers in agrarisch bestemde gebieden, buiten HAG en niet gelegen in SBZ of VEN. Indien voor grondaankopen voor de natuur of bosrealisatie overheidsmiddelen worden gebruikt (via overheidsentiteiten of via subsidies aan derden) dan worden deze gronden op basis van de schattingsprijs eerst actief aangeboden aan actieve landbouwers die, in geval van aankoop, deze gronden ook effectief in (landbouw)gebruik nemen.

Om de landbouwgrondprijzen te volgen werd het decretaal voorziene observatorium samengesteld zodat de monitoringsactiviteiten kunnen worden opgestart.

De Vlaamse landbouwer is gemiddeld 56 jaar oud en velen hebben een onzeker perspectief op familiale overname. Stoppende landbouwers-eigenaars zonder eigen opvolger prefereren vaak dat de tijd en energie die men een loopbaan-of generatieslang stopte in het vruchtbaar maken en houden van percelen, niet verloren gaat. In praktijk blijkt het

evenwel vaak niet evident dat dergelijke stoppers in contact komen met zoekende jonge starters. Ik blijf ook in 2026 het initiatief ondersteunen dat een forum uitbouwt waarbij beide partijen elkaar kunnen vinden. Op deze manier stimuleren we ook agrarische reconversie.

Een deel van de landbouwgronden in Vlaanderen is in handen van publieke instellingen, waaronder ook lokale besturen. Ik zet in 2026 het ambtelijk initiatief voort om lokale besturen bewust te maken van het belang en de mogelijkheden om deze publieke landbouwgronden een landbouwgebruik te geven. We reiken hen kennis, inzichten en goede voorbeelden aan, gericht op landbouwgebruik, jonge landbouwers of goede landbouwtechnieken. Het thema 'toegang tot grond' zal ook aan bod komen in het recent opgestarte Local4Food, waarmee we vanuit de Vlaamse overheid (VLM, Dep OMG, LV) de komende drie jaar begeleiding bieden aan lokale besturen die aan de slag willen met het thema voedsel.

- OD 1.8 Hoogkwalitatief uitgangsmateriaal

De Europese Unie werkt aan een verder doorgedreven harmonisering van het beleid inzake de kwaliteitsgaranties van plantaardig uitgangsmateriaal voor de interne markt.

Hierbij zullen Europese regels ter zake geïmplementeerd worden van zodra de Europese kaders definitief vastgesteld zijn. Vlaanderen blijft op basis van aanvaardbare risico's verder ijveren voor innovaties zoals nieuwe genomische technieken, zodat die op een veilige en efficiënte manier ingezet kunnen worden en de kansen voor Vlaamse spelers en de Vlaamse land- en tuinbouwers gemaximaliseerd worden.

Ik blijf ook steun verlenen aan de stamboeken en het prestatieonderzoek dat er in de fokkerij door de fokkersverenigingen uitgevoerd wordt, met een bijzondere focus op die diersoorten en categorieën die onder druk staan. Hierbij zal ook gekeken worden naar de resultaten van de beleidsevaluatie die in uitvoering is.

Daarbij zijn lokale rassen (van planten en dieren) van cruciaal belang als bron van genetische diversiteit, die noodzakelijk is om landbouwsystemen aan te passen aan veranderende klimatologische en ecologische omstandigheden en zo bij te dragen aan de veerkracht en duurzaamheid van de landbouw in de toekomst.

- OD 2.1 Landschapszorg en biodiversiteit

Het grootste deel van de open ruimte in Vlaanderen is cultuurlandschap omdat het historisch onder invloed van de mens is ontstaan. Al generaties lang geven onze landbouwers mee vorm aan dit landschap.

Die open ruimte wordt voor een groot deel beheerd door land- en tuinbouwers. Gewoonlijk zijn het de landbouwers zelf die heggen en houtkanten onderhouden, aan hakhoutbeheer doen en bomen knotten in het landbouwgebied. Op die manier leveren zij publieke of maatschappelijke diensten die iedereen ten goede komen.

Vanuit Vlaanderen voorzien wij steun voor de aanplant en aanleg van landschapselementen. Die steun voor investeringen leiden daarnaast ook tot een verbetering van de (bodem-)biodiversiteit. Zowel VLIF productieve als niet-productieve investeringen (tot 100% steun) dragen bij tot een verbetering van de biodiversiteit in het landbouwgebied. De bouwstenen van een duurzame landbouw- en voedselproductie, zoals het stimuleren van agrobiodiversiteit en het behouden en duurzame gebruik van genetische hulpbronnen, blijven aandachtspunten.

Ook wat betreft operationele GLB-maatregelen, zoals ecoregelingen, gaat veel aandacht naar biodiversiteit. Heel wat interventies in het Gemeenschappelijke Landbouwbeleid zoals o.a. de aanleg van bufferstroken of bloemenstroken, ecologisch beheerd grasland, teelt van biodiversiteitsvriendelijke gewassen, mechanische onkruidbestrijding, gewasrotatie, biologische landbouw en boslandbouw spelen hierop in.

Er wordt actief samengewerkt aan beleidsinitiatieven inzake natuur en biodiversiteit met het oog op het onderzoeken van opportuniteiten voor de landbouwsector, zoals bijvoorbeeld de projectoproepen 'Landbouw-Natuur: op zoek naar een win-win' en de soortenbeschermingsprogramma's. Ook in het kader van de Natuurherstelverordening wordt vanuit de landbouwadministratie meegewerkt aan voorstellen inzake het versterken van de biodiversiteit en rechtszekerheid in het landbouwgebied.

Op vlak van het nastreven van de instandhoudingsdoelstellingen die voortvloeien uit de Natura2000-richtlijnen en de natuurherstelverordening, zal ik ook vanuit mijn bevoegdheid landbouw opdrachten in het kader van de Programmatische aanpak stikstof van nabij laten opvolgen door mijn agentschap. De voortrekkersrol van dit dossier zit bij het beleidsdomein Omgeving, maar vanuit de kennis en expertise van het agentschap Landbouw en Zeevisserij kunnen zij hieraan bijdragen. Hierbij zie ik een belangrijke rol voor hen op het vlak van begeleiding en opvolging van onderzoek in het kader van stikstofemissies en landbouwkundige beheermaatregelen. Ook de begeleiding van landbouwers om deze stikstofuitdaging waar te maken op het terrein, zal essentieel zijn. Dit omvat zowel de ondersteuning via advisering, investeringen als het sensibiliseren van de sector om in bepaalde situaties de ingrijpende transitie aan te gaan.

Landbouwers worden geconfronteerd met tal van uitdagingen, en het is cruciaal dat deze in samenhang worden onderzocht en benaderd om conflicten tussen beleidsdoelen en praktische uitvoerbaarheid te vermijden. Hierbij denken we aan aspecten zoals broeikasgassen, geur, dierenwelzijnseisen, energie- en waterverbruik. Tegelijk waken we erover dat de doelstellingen haalbaar en de maatregelen betaalbaar blijven.

- OD 2.2 Precisielandbouw, data en digitalisering

Om de voedselproductie tegelijk de stijgende vraag te laten volgen én de omgevingsimpact te beheersen, is het primordiaal om oordeelkundig om te gaan met hulpbronnen zoals natuurlijke of synthetische gewasbeschermingsmiddelen, meststoffen, grondstoffen, energie, water, ...

Precisielandbouw biedt een mogelijkheid om deze beide doelen tegelijk na te streven. Daarbij krijgen planten of dieren met behulp van technologie, heel nauwkeurig de behandeling die ze nodig hebben. Hiervoor worden verschillende technologieën ingezet

zoals GPS, sensortechnologie, ICT en robotisering. Technologie kan helpen bij strategische besluiten op bedrijfsniveau, maar ook bij operationele handelingen op plant- of dierniveau. Zo kan de productie geoptimaliseerd worden en tegelijk duurzaam ontwikkeld.

Biologische processen verbinden met de digitale wereld is één uitdaging, precisielandbouw breed uitrollen in de praktijk is een andere. Hoewel er al behoorlijk wat precisielandbouwtechnologie op de markt is, is het praktijkgebruik nog relatief nieuw. De aanschaf van de technologie vergt hoge investeringen, die niet evident te recupereren zijn. We ondersteunen landbouwers die hierin investeren en toepassen op hun bedrijf of bedrijfsareaal, onder meer via de instrumenten Vlaams landbouwinvesteringsfonds, ecoregelingen, opleiding en advies.

Ik zal in 2026 de ontwikkelingen van het EU-initiatief rond de AgriDataSpace nauwgezet opvolgen, hieraan medewerking verlenen en de ontwikkeling van datadeelsystemen in Vlaanderen faciliteren. In dat licht ben ik verheugd dat Vlaanderen een voorloper is waarbij het data-uitwisselingsplatform '*DjustConnect*' reeds datadeling in de keten ondersteunt.

Er wordt in 2026 een bevraging georganiseerd van landbouwers en landbouworganisaties die peilt naar de behoeften rond data en digitalisering. Voortbouwend op de resultaten van deze bevraging zal ik via de reguliere GLB-instrumenten inzetten op de verbetering van de data- en digitale geletterdheid van de Vlaamse landbouwers. Daarbij hanteer ik een tweesporenaanpak. Het eerste spoor spitst zich toe op basiskennis en drempelverlaging binnen de sector, het tweede op digitale durf en op pioniers.

De *meten, weten, handelen systematiek* in de land- en tuinbouwsector komt neer op waarnemen, diagnosticeren, beslissen en uitvoeren. Gezien de complexiteit en veelheid van processen en parameters die in de sector spelen, leeft er in het kader van de verdere verduurzaming een nood om de bedrijfseigen data en resultaten op te volgen en op termijn te benchmarken met sectorgemiddelden. Dit stelt landbouwers in staat om onderbouwde keuzes te maken met betrekking tot milieu- en klimaatacties en hun duurzaamheidsinspanningen aan te tonen aan ketenpartners. Tijdens de vorige regeerperiode werden in dit kader reeds eerste stappen gezet via de ontwikkeling van het bodempaspoort van landbouwgronden, in 2026 en in de gehele legislatuur wordt dit stapsgewijs verder ontwikkeld.

- OD 2.3 Klimaatslimme landbouw

Klimaatslimme landbouw, inclusief klimaatadaptatie, is het concept waarbinnen getracht wordt om aan de vraag naar voedsel te voldoen door gelijktijdig te werken aan productiemethoden die gepaard gaan met minder broeikasgasuitstoot en tegelijkertijd te werken aan een weerbaardere landbouw in een wijzigend klimaat.

Elk bedrijf is anders, klimaatrobustheid vereist bijgevolg maatwerk. Om de klimaatimpact van de rundveesector te verlagen, zal ik een keuzepakket uitwerken, waarbij van landbouwers verwacht wordt dat ze één of meerdere klimaatmaatregelen kiezen, uit een substantiële lijst. De rundveehouder heeft dus de verplichting om klimaatmaatregelen uit te voeren, maar de vrijheid om te kiezen welke maatregelen men neemt. Hierbij is bedrijfsspecifiek en -individueel inzicht primordiaal. Landbouwers zullen de keuze hebben uit o.a. voederadditieven, dagontmesting, pocketvergisting, management van de veestapel om hun broeikasgasuitstoot te reduceren. De voorbije jaren werd er voor de

melkveesector een bedrijfs-klimaatscan ontwikkeld die melkveehouders laagdrempelige informatie en inzichten oplevert op vlak van hun klimaatimpact, verbeterpotentieel identificeren en begeleiden om hen op weg te zetten in de goede richting. Deze scan- en begeleidingstrajecten worden in samenwerking met de sector uitgerold naar alle rundveebedrijven.

Om enterische emissies te beperken is er de voorbije jaren een toolbox met meerdere maatregelen beschikbaar gekomen, zoals opgenomen in een Convenant Enterische Emissies Rundvee dat werd gesloten tussen de overheid en diverse schakels van de agrovoedingsketen. Ik heb dit initiatief geëvalueerd en de output van het convenant gemonitord. In de nabije toekomst zal ik met de partners van het convenant een gesprek opstarten over de uitbreiding naar alle stal- en mestemissies. Landbouwactiviteiten zijn niet alleen medeverantwoordelijk voor de klimaatverandering, maar ze behoren ook tot de eerste slachtoffers ervan. Landbouwers kunnen echter via hun bedrijfsvoering de klimaatverandering ook tegengaan. Carbon Removals en Carbon Farming (CRCF, koolstofverwijderingen en koolstoflandbouw) zorgt ervoor dat CO₂ uit de atmosfeer vastgelegd wordt of blijft in de bodem, in biomassa, in biomaterialen of in de diepe ondergrond. Landbouwers hebben hierin een absolute sleutelrol, zeker op vlak van koolstofopslag in de bodem. Koolstoflandbouw kan ook verschillende co-voordelen kennen zoals een verhoogde bodemkwaliteit, veerkrachtige en biodiverse natuur, versterkte groenblauwe netwerken, verhogen van de circulariteit, verminderen van gebruik van fossiele brandstoffen, etc.

Om de opschaling in Vlaanderen mogelijk te maken, heb ik samen met de ministers van Klimaat en Economie een Vlaams Actieplatform Carbon Removals en Carbon Farming samengesteld dat wordt aangestuurd door vertegenwoordigers van de verschillende belanghebbende organisaties. Het actieplatform brengt experts en stakeholders (publiek en privaat) samen in 3 netwerken om onder begeleiding van 2 coördinatoren een duidelijke Vlaamse visie te ontwikkelen op koolstofverwijdering en carbon farming in lijn met de Europese verordening ter zake. Daarnaast zal het platform de samenwerking, uitwisseling en bundeling van informatie tussen diverse Vlaamse belanghebbenden bevorderen, zodat versnippering van inspanningen en middelen wordt vermeden.

De glastuinbouwsector, die zorgt voor een belangrijke toegevoegde economische waarde en dit op een zeer beperkte oppervlakte van circa 2.000 ha, verankeren we verder in Vlaanderen. De glastuinbouw in Vlaanderen bekleedt tevens een specifieke rol op vlak van energievoorziening en klimaat. Deze deelsector is enerzijds verantwoordelijk voor meer dan de helft van het globale primaire energieverbruik door de hele sector, maar tegelijk zorgt ze ervoor dat de integrale land- en tuinbouw netto-elektriciteitsproducent is door toepassing van WKK-technologie. Met WKK wordt elektriciteit voor het net gemaakt, en zeker op momenten van piekverbruik in de winter de bevoorradingszekerheid mee ondersteund. Daarnaast wordt ook warmte, licht en CO₂ geproduceerd en in de serre gebruikt. Om verankering van de sector te garanderen in Vlaanderen en de competitiviteit te behouden dient de sector de komende jaren verdere stappen te zetten op vlak van efficiëntie en een duurzamere invulling van de gewasbehoeften op vlak van warmte, licht en CO₂ in de serre. Dit in het licht van een optimaal en functioneel beheer van het kasklimaat. Om hiermee de broeikasgasuitstoot van de sector te verminderen voorzien we investeringssteun voor energiebesparende maatregelen en investeringen in hernieuwbare energie voor de glastuinbouw. In deze verankering onderzoek ik samen met de minister van Klimaat of steuncertificaten voor warmtekrachtkoppeling in de land- en

tuinbouwsector die nu voor een bepaald aantal jaren wordt toegekend, op vrijwillige basis kunnen worden omgezet in steun voor een equivalent aantal vollasturen, zodat de WKKs meer gaan draaien in functie van de marktvraag van stroom (op momenten van piekvraag) en minder op ogenblikken dat er reeds een voldoende groot aanbod aan (fossielvrije) elektriciteit beschikbaar is. Ik maak samen met de sector werk van een haalbaar, ambitieus convenant naar het voorbeeld van Nederland. Daarin nemen we samen met de sector het engagement om de CO₂-uitstoot te reduceren.

Goed beleid zet niet enkel in op het mitigeren van de klimaatverandering, maar ook op het gecoördineerd en strategisch aanpassen aan de veranderende omstandigheden. Momenteel bestaan er al een behoorlijk aantal initiatieven die de klimaatbestendigheid van de primaire sector kunnen verhogen, maar die zijn vaak versnipperd en missen soms de opschaling die ze intrinsiek verdienen. Om versnippering tegen te gaan werd een land- en tuinbouwbrede kadertekst voor klimaatadaptatie opgemaakt. De kadertekst vormt de basis van een roadmap waarin we van de partners verwachten dat ze engagementen opnemen.

- OD 2.4 Geïntegreerde gewasbescherming

Het markttoelatingsbeleid voor actieve stoffen en geformuleerde middelen evenals de productienormering en gebruiksvoorschriften, betreffen Europese en federale bevoegdheden.

Binnen mijn landbouwbeleid focus ik op het oordeelkundig praktijkgebruik van markt-toegelaten middelen en dit via het concept van geïntegreerde gewasbescherming.

Via onder meer opleidingen, handhaving, teeltspecifieke waarnemings- en waarschuwingssystemen en certificering van IPM-toepassing, faciliteer ik in 2026 de verdere verduurzaming van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

Waarnemingen en waarschuwingen (W&W) vormen de hoeksteen van een geïntegreerde gewasbescherming. Een waarnemings- en waarschuwingssysteem verwittigt de land- en tuinbouwers op basis van veldwaarnemingen en modellen op welk tijdstip een ziekte of plaag kan optreden en wanneer en hoe die best kan bestreden worden. Via een oproep gelanceerd in 2024 werd een subsidie toegekend voor het implementeren van dit systeem in de sectoren fruit, aardappelen, suiker- en voederbieten en chicorei, maïs, granen en hop, groenten in open lucht en sierteelt, en dit voor de periode 2025 tot en met 2027. Deze subsidie garandeert dat alle land- en tuinbouwers beroep kunnen doen op de waarschuwingen met het oog op het oordeelkundig en proactief reageren op ziektes en plagen.

Om puntvervuiling te voorkomen, werk ik in 2026 verder aan het kader dat de aanleg van daartoe bestemde vul- en spoelplaatsen op bedrijven, gekoppeld aan investeringssteun bevordert en neem ik een initiatief om de knelpunten in VLAREM rond de aanleg en vergunning ervan aan te pakken. Vooral in zones waar water ingetrokken wordt voor drinkwaterproductie zal het gebruik van vul- en spoelplaatsen door middel van extra voorlichting gestimuleerd worden. Ook de introductie van de definitieve toelating van bijkomende 'on farm' fysico-chemisch verwerkingssysteem op basis van indamping van restvloeistoffen

Aanvullend start vanaf 1/1/2026 de toepassingsplicht van de meest effectieve drift-reducerende- en bufferende maatregelen op landbouwpercelen die grenzen aan woonzorgcentra, zorginstellingen, basisscholen en kinderdagverblijven. Daarnaast worden ook de Natura 2000 gebieden en de VHA-waterlopen beschermd door het inbouwen van buffers. Het onkruid knolcyperus verspreid zich in Vlaanderen, in die mate dat de rendabiliteit van bepaalde teelten en Vlaamse verwerkende nijverheid in gedrang komt als niet gehandeld wordt. Recent zijn er maatregelen opgenomen in de conditionaliteit van het GLB. Net zoals binnen IPM geldt er een teeltverbod op wortel-, bol-, en knolgewassen op besmette percelen. Ook is dit opgenomen binnen de Agrilens-app waardoor er meldingen van knolcyperus kunnen doorgegeven worden. In het najaar van 2025 werd er een grote studienamiddag georganiseerd vanuit het Agentschap Landbouw en Zeevisserij omtrent deze problematiek met en voor alle schakels van de sector. Ook in 2026 zal er sterk ingezet worden op communicatie naar de sector toe, zowel van problematiek als van de te nemen maatregelen op besmette percelen.

- OD 2.5 Gezonde landbouwbodems

Het belang van de bodem voor onze voedselzekerheid is cruciaal om meerdere redenen. Zowel het economisch productiepotentieel als het klimaat-ecologisch verduurzamingspotentieel van de sector hangt nauw samen met de biologische, fysische en chemische bodemparameters. De voorbije jaren werd heel wat kennis en inzicht opgedaan op vlak van de interactie tussen de grond, de levende (micro-)organismen die er in leven en teelten die er worden gezaaid of geplant.

Mede dankzij de GLB-steunmaatregelen voor o.a. toepassing van agro-ecologische principes en carbon farming, wordt deze kennis in toenemende mate toegepast in de praktijk.

Er zijn echter nog steeds drempels, of drempelvrees, die de toepassing van bepaalde teelt- en managementtechnieken hinderen. De weg naar een gezonde bodem brengt, zeker de eerste jaren, leerkosten met zich mee, die groter zijn dan de economische opbrengsten gepaard met een gezonde bodem. Haalbaarheid en inpasbaarheid zijn uiteraard ook van belang, maar evenzeer dat landbouwers kunnen leren van collega-landbouwers die er al in slagen om de goede praktijken toe te passen.

Ik neem in 2026 verder initiatief om meer bewustzijn te stimuleren rond de werking van de bodem in combinatie met teelt- en bodembeheerpraktijken en externe factoren. Ik blijf voorzien in voldoende financiële instrumenten (VLIF-steun, ecoregelingen en AMKM) die landbouwers ondersteunen om goede teelt -en managementtechnieken toe te passen.

Daarnaast blijf ik in 2026 onderzoeks- en demonstratieprojecten stimuleren en ondersteunen die het verbeteren van de bodemgezondheid beogen. Ook de verdere ontwikkeling van het bodempaspoort zal hiertoe bijdragen.

- OD 2.6 Circulaire landbouw

Van oudsher is landbouw één van de meest circulaire humane activiteiten. Organische stoffen, zoals mest, planten- en voedselresten kunnen worden ingezet als bodemverbeteraar of veevoer.

Circulaire landbouw focust binnen een bredere duurzaamheidspraktijk op het maximaal sluiten van de kringlopen van hulpbronnen en op het verminderen van externe inputs en streeft naar minimale verliezen van grondstoffen tijdens het productieproces. Dit gebeurt in combinatie met alternatieve inkomstenbronnen zoals de voorziening van grondstoffen voor biogebaseerde toepassingen. Circulariteit is bij uitstek een streefdoel dat niet op het niveau van 1 schakel in de keten, maar over alle schakels en over economische sectoren heen moet worden aangepakt.

In dit proces bewaken we de nodige beleidscoherentie en -afstemming om meer circulaire landbouwpraktijken ingang te laten vinden. In dat kader wordt voorzien in de uitwerking van een PAS-maatregel op maat van grondgebonden, circulaire veehouderijen met een maximaal gesloten stikstofhuishouding. Deze PAS-maatregel bouwt verder op reeds bestaande managementmaatregelen in de veehouderij, en breidt die uit met criteria inzake eigen ruwvoederproductie, het gebruik van lokale reststromen, een maximale veebezetting per hectare beschikbare grond en het niet-gebruik van kunstmest.

We bekijken hoe we circulaire praktijken met overheidsmaatregelen kunnen promoten, gaan in gesprek met circulaire pioniers, en helpen om nieuwe inzichten en kennis binnen de sector te verspreiden.

- OD 2.7 Incentiverende verloning van maatschappelijke diensten

Zoals het woord het ook zelf zegt, zijn maatschappelijke of publieke diensten zaken die gebeuren vanuit de landbouw en die voor de maatschappij of meerdere burgers van belang zijn. Dergelijke diensten worden meestal niet betaald door de markt en vandaar dat de overheid, voor een aantal van deze diensten kan tussenkomen. In de EU gebeurt dat geharmoniseerd via een Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) dat gebaseerd is op het '*aanbieder krijgt*'-beginsel.

Voldoende budget voor het GLB is, zowel op EU-niveau als voor maatregelen waar (co-) financiering van Vlaanderen vereist is, derhalve cruciaal voor de billijke vergoeding van onze land- en tuinbouwers en om een duurzaam en toekomstbestendig landbouwmodel te realiseren. De middelen voor Vlaanderen van het GLB mogen niet verminderd worden. De verdeelsleutel in het GLB moet maken dat onze landbouwers erop vooruitgaan.

Ik zal in aanloop naar het MFK en GLB post 2027 bij de Europese Unie blijvend aandringen op de mogelijkheden om het GLB te kunnen enten op de Vlaamse context. We zullen het GLB post 2027 inhoudelijk afstemmen op de Vlaamse Landbouwvisie 2030-2050, zowel voor wat betreft de socio-economische als de verschillende gezondheids-, milieu- en klimaatdoelstellingen.

Het uitvoeren van adequate evaluaties van het GLB blijft hoog op mijn agenda staan. Enerzijds is er voor het GLB-Strategisch Plan 2023-2027 een jaarlijks prestatierapport dat

wordt ingediend bij de Europese Commissie en een evaluatieplan waarvan ik jaarlijks aan het Monitoringscomité een stand van zaken geef. Anderzijds wordt in 2026 door een extern bureau een ex-post evaluatie uitgevoerd op het afgelopen programma PDPO III.

Om het Strategische Plan voor het GLB na 2027 te optimaliseren, wordt zo snel mogelijk gestart met een grondige analyse van het GLB 2023-2027 (en voorgaande cycli) door middel van een externe uitgavendoorlichting. Die analyse omvat in het bijzonder een doorlichting van de doelmatigheid van eerdere strategische plannen en aanbevelingen om het GLB na 2027 doelmatiger in te zetten.

Op vlak van de beleidsmatige GLB-hervorming post 2027 staan wat Vlaanderen betreft volgende prioriteiten voorop: het verzekeren van de voedselvoorziening, het verzekeren van de bestaanszekerheid voor de landbouwbevolking evenals het proportioneel bijdragen aan EU gezondheids-, natuur-, milieu en klimaatdoelstellingen.

Binnen de door de EU gegeven context waarin het GLB post 2027 zal vormkrijgen, zal ik pleiten voor effectieve, eenvoudige, duidelijke en aantrekkelijke maatregelen met bijzondere aandacht voor de belangrijkste uitdagingen, maatregelen die inspanningen op vlak van klimato-ecologische doelstellingen vergoeden en meetbaar-behaalde resultaten als bonus verlonen, voor maatregelen gericht op startende landbouwers evenals voor maatregelen gericht op opleidingen en innovatie. De EU post 2027 voorstellen voor de degressieve basisinkomenssteun zal ik met de nodige aandacht volgen.

Daartoe ijveren we ervoor dat de middelen uit de eerste pijler van het GLB specifiek en exclusief gericht zijn op actieve landbouwers.

Op operationeel vlak zorgen we voor een gebundeld maatregelaanbod aan potentiële deelnemers/instappers en gepaste begeleiding om lasten voor hen te beperken. Ook na 2027 zullen we agromilieu-klimaat- en andere GLB-maatregelen maximaal toespitsen op de inspanningen die de Europese landbouwers moeten leveren om de Europese klimaat-, natuur- en milieudoelstellingen te kunnen behalen. We pleiten ervoor dat lidstaten voldoende flexibiliteit krijgen om de diverse GLB-maatregelen op regionaal en lokaal niveau te bepalen, met als doel het milieubescherpende effect van die subsidievoorwaarden te versterken. De steunmaatregelen worden gekoppeld aan gepaste begeleiding om de lasten voor landbouwers te beperken en om de voortdurende transitie te maken naar duurzame landbouwpraktijken. We onderzoeken ook steunmechanismen waarbij de inspanning op zich vergoed wordt, en het resultaat beloond wordt met bonussen om de beoogde duurzame resultaten te bereiken.

Het kunnen voorzien van voldoende begeleiding, ondersteuning en vergoeding voor maatschappelijke diensten in het kader van biodiversiteit, bodem, water en klimaat hangt echter sterk samen met het budget dat voorzien wordt voor het volgende gemeenschappelijke landbouwbeleid. Zonder voldoende budget zal het onmogelijk zijn om hierin sterk te investeren, na 2027.

- OD 3.1 Kennis, begrip en wederkerigheid tussen boer en burger aanwakkeren

Communicatie, kennisdeling en -opbouw zijn van cruciaal belang om de kloof tussen boer en maatschappij te dichten als opbouw naar wederzijds respect en depolarisatie. Hier ligt

een taakstelling voor individuele landbouwers om actief te investeren in de band met hun lokale gemeenschap (buren, dorp, verenigingsleven) en voor sectororganisaties om een proactief, eerlijk en correct verhaal te brengen om alzo de collectieve communicatieschaarste te remediëren.

Ook de Vlaamse overheid heeft hierin een rol te spelen. Via de landbouwcijferwebsite wordt sinds 2021 objectieve data over onze Vlaamse landbouw (en visserij) ter beschikking gesteld aan burgers, studenten, journalisten, onderzoekers. We bieden daarbij ook ruwe datasets aan voor gevorderde gebruikers. In 2026 blijven we de nodige inspanningen leveren om de inhoud van de cijferwebsite over de Vlaamse landbouw continu up-to-date te houden en tegelijk uit te breiden met bijkomende relevante indicatoren en open data.

Ik draag mijn diensten op om een objectieve en betrouwbare bron van neutrale informatie te zijn. Via kwaliteitsvolle, open en proactieve communicatie over het overheidsbeleid op vlak van landbouw en voeding, niet enkel het 'wat' maar ook het 'waarom', streef ik in 2026 naar depolarisatie en kennisopbouw.

Verder zorg ik ervoor dat de beslissing om een hernieuwde structurele dialoog op te zetten tussen de landbouwsector en de leden van de Vlaamse regering ook in 2026 wordt uitgevoerd.

- OD 3.2 De landbouwer als zorgverstrekker

Landbouwbedrijven zijn productieve ondernemingen, waarin specialisatie, mechanisatie en efficiëntie centraal staan. Toch zijn landbouwbedrijven door het familiale aspect, de link met de natuurlijke omgeving en de aard van bepaalde taken, ook een ideale omgeving voor zorgbehoevenden. Waar dit in het verleden voor familieleden zorgtaken werden opgenomen binnen het landbouwbedrijf, worden veel landbouwers steeds meer in bepaalde mate ook zorgverstrekkers.

De productieve context maakt het echter soms uitdagend om productie- en zorgtaken te combineren. Landbouwers voeren meer dan een fulltime taak uit. Dat bijkomende engagement om ook zorg te verstrekken wil ik, om zorgactiviteiten volwaardig deel uit te laten maken van de activiteiten op een landbouwbedrijf, dan ook blijven ondersteunen.

Een financiële compensatie voor het opnemen van de zorgfunctie binnen het landbouwbedrijf is dan ook sociaal en maatschappelijk meer dan verantwoord. Om de landbouwers die deze diversificatie-activiteit uitbouwen te ondersteunen in de rol die ze opnemen in de samenleving, wordt ook in 2026 een deel van de inkomstenderving vergoed die gepaard gaat met het verstrekken van deze zorg. Deze steun betreft dus geen steun voor de zorgverlening zelf, maar een compensatie voor de kosten en gederfde inkomsten van de landbouwer (bv. tijdsbesteding).

- OD 3.3 Landbouwers in nood worden niet in de steek gelaten

Uit een enquête 'sociaal welbevinden' die mijn administratie uitvoerde in september 2023, bleek dat de levenstevredenheid bij landbouwers al een decennium lang daalt en ook lager is dan bij de algemene bevolking. Ook ervaren de landbouwers stress, met als

belangrijkste oorzaken het veranderende overheidsbeleid en de complexiteit van de regelgeving. De stress leidt tot klachten zoals somberheid, prikkelbaarheid en een moeilijke werk-privé balans, soms overgaand in depressie, burn-out of angst- en paniekaanvallen, zelfmoordgedachten en middelenverslaving.

Psychosociale klachten blijven in de landbouw lang onder de radar en landbouwers hebben vaak minder sociale contacten dan andere beroepscategorieën. Meer dan de helft van de landbouwers is niet geneigd om hulp te zoeken en bij problemen op het bedrijf zal slechts een minderheid zelf de stap zetten naar hulpverlening.

In 2007 werd in dit kader de vzw Boeren op een Kruispunt opgericht, een vereniging die professionele hulp aanbiedt en verleent aan landbouwers in moeilijkheden of een noodsituatie. Ik zet de samenwerking met en ondersteuning van deze vereniging onverminderd verder in 2026.

- OD 4.1 De Vlaamse voedselstrategie als referentie voor een duurzaam voedselsysteem

De Vlaamse voedselstrategie vormt de basis om in Vlaanderen aan een beter voedselsysteem te werken en urgente uitdagingen aan te pakken, en dit op verschillende vlakken: gezondheid, leefmilieu en klimaat, economische en sociale weerbaarheid, innovatie. In de voedselstrategie huldigden we een systeemaanpak, want iedereen, van veld tot vork, is betrokken bij de transformatie van ons voedselsysteem. Het thema overstijgt beleidsdomeinen en omvat vele maatschappelijke en economische actoren. We werken daarvoor samen met de stakeholders van het voedselsysteem (Voedselcoalitie), binnen de Vlaamse overheid (Netwerk Voedselbeleid) en samen met onderzoeks- en kennisinstellingen (Platform voor Landbouw- en Voedingsonderzoek).

De verschillende voedseldeals hebben het afgelopen jaar een boost gekregen door extra ondersteuning (in de vorm van facilitatie) die we via een overheidsopdracht hadden voorzien. In 2026 zetten we in op de verdere uitrol van volgende elementen.

- We mobiliseren en ondersteunen de lokale besturen, die een belangrijke hefboom in handen hebben. Hiertoe heb ik mijn diensten (het Agentschap Landbouw en Zeevisserij, de VLM en Dep OMG) gevraagd om d.m.v. een overheidsopdracht "Local4Food" op te starten. Dit consortium van experts ondersteunt de komende drie jaren lokale besturen bij het uitrollen van een (boven)lokale voedselstrategie of het ondernemen van specifieke voedselacties zoals aankoopbeleid, voeding op school of grond voor voedsel.
- We zetten in op de Vlaamse voorbeeldrol op vlak van aankoopbeleid op Vlaams en trekken dit – via Local4Food – door naar het lokale niveau.
- Specifiek voor scholen stemmen ik af met collega minister Gennez om de nieuwe subsidielijn 'Gezonde voeding op school' ook maximaal te zetten als hefboom voor meer lokale en bio voeding op school.
- We werken een praktische leidraad uit om producenten en andere actoren in de keten te begeleiden in de oprichting van een producenten- of brancheorganisatie. Een netwerkevent brengt alle relevante actoren samen om hen te sensibiliseren en laten netwerken rond horizontale en verticale samenwerking. We organiseren ook een set van nieuwe workshops met stakeholders om te komen tot concrete, breed

gedragen indicatoren van echte prijzen of True Cost Accounting, met concrete cases uit de melkveesector. Hiervoor werken we samen met onderzoekers uit het FWO-project REFORM.

De voedselwerven die we vanuit LV (co)-trekken worden verder uitgerold: de 'Vlaamse eiwitstrategie', 'Vlaams actieplan voedselverlies', 'Werkagenda voedselketen Vlaanderen Circulair', 'Strategisch plan biologische landbouw' en 'Strategische visie korte keten'.

- OD 4.2 Gezonde voeding begint bij de jeugd en de overheid zelf

De consumptie van zowel groenten, fruit als zuivel in de Europese Unie onderschrijdt de internationale gezondheidsaanbevelingen.

Binnen het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid voorziet de EU een mogelijkheid om financiële steun te verlenen aan kleuter- en lagere scholen die gezonde tussendoortjes verstrekken aan kinderen. In Vlaanderen is dit uitgerold onder de noemer 'Oog voor Lekkers'.

In lijn met mijn ambities op vlak van aankoopbeleid van de Vlaamse overheid willen we ook hier maximaal inzetten op producten die direct of indirect worden afgenomen van biologische lokale en/of andere lokale producenten. De regeling stimuleert ook educatieve maatregelen. Dit kan lessen omvatten, maar kan ook helpen bij het financieren van boerderijbezoeken, schooltuinen, proeverij- en kookworkshops, themadagen en spelen.

Het doel is om kinderen weer in contact te brengen met de landbouw en ze te leren over gezonde eetgewoonten. Ook kwesties als lokale voedselketens, biologische landbouw, duurzame productie of voedselverspilling kunnen aan bod komen. Bij onderwijsactiviteiten kunnen ook leerkrachten en ouders betrokken zijn, aangezien zij rolmodellen zijn voor gezonde eetgewoonten en levensstijlen van kinderen.

We passen, zoals afgesproken in het Vlaams Regeerakkoord, in het aankoopbeleid catering van de Vlaamse Overheid maximaal de principes toe om meer biologisch en lokaal (seizoensgebonden, korte keten) aan te kopen via het Facilitair Bedrijf. Bij elk nieuw raamcontract implementeren we deze productspecificiteiten concreet binnen de juridische mogelijkheden van de overheidsopdrachten, het aanwezige aanbod op de markt én het gebruiksgemak/efficiëntie binnen een grootkeukencontext (oog voor de kok als gebruiker).

Daarnaast moedigen we andere publieke overheden en diensten aan om in navolging hetzelfde te doen in woord en daad. Dit vertaalt zich in een ambtelijke werkgroep op Vlaams niveau om sociale en duurzame overheidsopdrachten bij lokale besturen te faciliteren, overleg met de federale overheid en de opvolging van het nieuwe wetgevende voorstel rond korte keten en een lerend netwerk rond catering waar kennis van stakeholders in de catering wordt samengebracht.

Zo geven we ook uitvoering aan het Strategisch Plan Bio 2023-2027 waarin we inzetten op het inspireren, informeren, ondersteunen en stimuleren van overheidsinstellingen om een voortrekkersrol op te nemen in het aanbieden van bioproducten. Dit zal bijdragen aan de ambitie van het Strategisch Plan Bio.

- OD 4.3 Gegarandeerde kwaliteit van landbouwproducten en andere levensmiddelen en correct informeren van de consument

Europese kwaliteitssystemen, waaronder de beschermde oorsprongsbenamingen (BOB), de beschermde geografische aanduidingen (BGA), de gegarandeerde traditionele specialiteiten (GTS) en de biologische productie, die voor het bredere publiek herkenbaar zijn aan hun logo's, bieden meerdere voordelen.

De Vlaamse producten die in binnen- en buitenland geliefd zijn, ons onderscheiden en met veel vakmanschap gemaakt worden, moeten we koesteren en in de kijker zetten. De Europese kwaliteitslabels zijn daartoe geschikt. Ze hebben voordelen die zich situeren onder andere op vlak van intellectuele eigendomsrechten en bescherming tegen namaak, het waarborgen van de gegarandeerde kwaliteiten via een lastenboek, handhaving en het transparant communiceren naar de consument via etikettering met oog op meerwaardecreatie.

Ik faciliteer sector- en keteninitiatieven in het gebruik van de Europese kwaliteitssystemen voor de productie van Vlaamse of Belgische landbouwproducten, levensmiddelen, wijnen of gedistilleerde dranken.

Ook de biologische productie blijven we ondersteunen. Het Europese "Organic Action Plan" beoogt de productie van hoogwaardige biologisch gecertificeerde levensmiddelen met een minimale milieu impact. Het Strategisch Plan Bio zorgt voor een alomvattende strategie voor Vlaanderen en geeft de koers weer voor de komende jaren.

In 2026 zetten we daarom verder in op de in het plan vastgelegde doelstellingen. De focus ligt er ook op de vraagzijde. Ook blijf ik de omschakeling naar de biologische productie stimuleren, via steun aan advies en begeleiding, via ketenondersteuning en bio-onderzoek en via de integratie van kennis in netwerken en het land- en tuinbouwonderwijs om ook de aanbodzijde opnieuw aan te zwengelen.

Het is belangrijk dat zowel producenten als consumenten ten volle kunnen profiteren van de voordelen van deze bestaande kwaliteitssystemen.

2.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

LAND- EN TUINBOUW, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	AO			TO		
	BA 2025	evolutie	BO 2026	BA 2025	evolutie	BO 2026
ESR-ontvangsten (werking en toelagen (OW))	0	0	0	1.597	55	1.652
Toelagen (ontvangsten)	0	0	0	0	0	0

interne stromen (OI))						
Overige (ontvangsten leningen (OL), ontvangsten participaties (OP); geen ESR-impact)	20.000	-10.000	10.000	0	0	0
Totaal	20.000	-10.000	10.000	1.597	55	1.652

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De verschillende kredietevoluties komen aan bod bij de bespreking van de begrotingsartikelen.

	VAK			VEK		
	BA 2025	evolutie	BO 2026	BA 2025	evolutie	BO 2026
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	46.682	-2.780	43.902	46.746	-4.736	42.010
Toelagen (interne stromen (IS))	95.428	-378	95.050	78.211	1.866	80.077
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	20.000	-10.000	10.000	20.000	-10.000	10.000
Totaal	162.110	-13.158	148.952	144.957	-12.870	132.087
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De verschillende kredietevoluties komen aan bod bij de bespreking van de begrotingsartikelen.

2.3.1 IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl DAB's)

Entiteit: Agentschap Landbouw en Zeevisserij

Ontvangstenartikelen

TG0-9TJGAWA-OL - UITVOERING GBCS EN ERKENNING VLAAMS BETAALORGAAN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit betreft een louter technisch artikel om boekingen te kunnen doen in overeenstemming met het boekhoudschema dat werd uitgewerkt voor de verrichtingen op de orderekening van het Vlaams betaalorgaan. Op die manier wordt in de Vlaamse IT-toepassing Orafin op kwartaalbasis een correcte boekhoudkundige weergave van deze transacties bekomen.

Hiertoe is een OL- (middelen) en LE- (uitgaven) artikel voorzien om de tijdelijke zekerheden in het kader van certificaten voor in- en uitvoer van landbouwproducten correct te kunnen boeken. TG0-9TJGAWA-OL is hierbij het middelenartikel en TG0-1TJG2WA-LE het uitgavenartikel.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2025	20.000	0	0
Bijstellingen BO 2026	-10.000	0	0
BO 2026	10.000	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Jaarlijks werd 20 miljoen euro ingeschreven, maar dit bedrag kan rekening houdend met realisaties voorgaande jaren verlaagd worden naar 10 miljoen euro voor 2026 en dit zowel op het OL- als het LE-artikel.

TG0-9TJGTWB-OW - TOELAGEN LAND- EN TUINBOUW

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit zijn EU-ontvangsten ingevolge de deelname van de EU in de kosten verbonden aan opleidingsinitiatieven in de landbouwsector.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2025	0	0	0
Bijstellingen BO 2026	0	0	0
BO 2026	0	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

In 2026 zijn geen ontvangsten voorzien. Dit artikel moet behouden blijven zolang het bijhorend uitgavenartikel (TG0-1TJG4BW-WT) operationeel is.

TG0-9TJGTWC-OW - FONDS GEMEENSCHAPPELIJK LANDBOUWBELEID**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel betreft de ontvangsten in het kader van het Fonds Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, opgericht bij artikel 34 van het programmadecreet van 29 juni 2007.

Middelen Fonds:

- het gedeelte dat het Vlaams Betaalorgaan mag inhouden bij inbreuken op de GLB-conditionaliteitsvoorwaarden;
- het gedeelte dat het Vlaams Betaalorgaan mag inhouden bij andere vastgestelde onregelmatigheden;
- bij debiteuren geïnde nalatigheidsintresten die betrekking hebben op het Vlaams aandeel van de teruggevorderde schuld;
- bij debiteuren gerecupereerde gerechtskosten;
- toevallige ontvangsten in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid;
- bij debiteuren verbeurdverklarde waarborgen waarbij de opbrengst voor het Vlaams Betaalorgaan is.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	AO	TO	LO
BA 2025	0	500	0
Bijstellingen BO 2026	0	0	0
BO 2026	0	500	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

De ontvangsten worden voor 2026, naar analogie van 2025 op 500.000 euro geraamd. De toegewezen ontvangsten zijn gelinkt aan het uitgavenartikel TG0-1TJG4WC-WT.

TG0-9TJGTWD-OW - FONDS VOOR HET LANDBOUWINFORMATIENETWERK**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit betreft inkomsten van het Informatienetwerk Landbouwboekhoudingen (ILB) in het kader van de uitvoering van het Lambermontakkoord. Het Fonds voor het Landbouwinformatienetwerk werd opgericht bij art. 54 van het programmadecreet van 24 december 2004, gewijzigd bij programmadecreet van 18 december 2009 art. 115.

Omschakeling van FADN naar FSDN:

De basis act en implementation act werden gewijzigd: Verordening (EU) 2023/2674 van het Europees Parlement en de raad van 22 november 2023 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1217/2009 van de Raad wat betreft de omzetting van het informatienet inzake landbouwbedrijfsboekhoudingen in een informatienet inzake de duurzaamheid van landbouwbedrijven.

Het boekhoudnet van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij beschikt over een uitgebreid netwerk van land- en tuinbouwboekhoudingen. Op basis van het selectieplan voor de EU worden de gegevens van de bedrijven overgedragen aan het ILB dat deel uitmaakt van de Europese Commissie.

De inkomsten zijn afhankelijk van het aantal opgeleverde boekhoudingen en het tarief dat door de EC betaald wordt per boekhouding.

Omwille van de omschakeling van FADN naar FSDN, zal het ontvangen bedrag afhankelijk zijn van 3 delen:

- een bedrag afhankelijk van het aantal opgeleverde boekhouding en het tarief per boekhouding, op basis van de historische tabellen.
- een bedrag onafhankelijk van het aantal opgeleverde boekhoudingen, maar bepaald per lidstaat. Bedrag ter ondersteuning voor de omschakeling.
- een bedrag afhankelijk van het aantal opgeleverde boekhoudingen en het tarief per boekhouding, op basis van de nieuwe FSDN-tabellen.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2025	0	107	0
Bijstellingen BO 2026	0	150	0
BO 2026	0	257	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

De ontvangsten voor 2026 worden geraamd op 256.502 euro. Het bedrag wordt samengesteld uit een voorschot 2025 (gebaseerd op de nieuwe FSDN-wetgeving) en het saldo van het boekjaar 2024 (gebaseerd op de oude FADN wetgeving). De toegewezen ontvangsten zijn bestemd voor het uitgavenartikel TG0-1TJG4WD-WT.

TG0-9TJGTWF-OI - VLAAMS FONDS VOOR LANDBOUW EN VISSERIJ

Korte inhoud begrotingsartikel:

Bij het programmadecreet BA2022 werd het Vlaams Fonds voor Landbouw en Visserij uitgebreid met financiering van en voor uitgaven die betrekking hebben op de cofinanciering van het Vlaams Klimaatfonds voor land- en tuinbouw gerelateerde initiatieven.

In de middelenbegroting moest hiertoe een OI-artikel worden ingeschreven. Dit artikel is gelinkt aan het uitgavenartikel TG0-1TJG4WF-WT.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2025	0	0	0
Bijstellingen BO 2026	0	0	0
BO 2026	0	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Voor 2026 zijn geen ontvangsten op dit artikel voorzien.

TG0-9TJGTWF-OW - VLAAMS FONDS VOOR LANDBOUW EN VISSERIJ**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Wettelijke basis:

- decreet van 19 mei 2006 betreffende de oprichting en de werking van het Fonds voor Landbouw en Visserij, laatst gewijzigd bij decreet van 29 maart 2024;
- besluit van de Vlaamse Regering van 23 december 2022 tot vaststelling van de retributies voor de toelating of registratie van rassen van land- en tuinbouwgewassen, voor de uitoefening van bepaalde beroepen in de sector van het plantaardige teeltmateriaal, voor de keuring en controle van dat materiaal en voor de keuring en controle bij de productie van hop en hopproducten, laatst gewijzigd bij het besluit 20 juni 2025;
- koninklijk besluit van 4 juli 2024 houdende vaststelling van de retributies betreffende de opdrachten toevertrouwd aan de Gewesten door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen voor de toepassing van beschermende maatregelen tegen plaagorganismen bij planten.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2025	0	990	0
Bijstellingen BO 2026	0	-95	0
BO 2026	0	895	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

De raming van de impact op ontvangsten hieronder is een globale gezamenlijke inschatting o.b.v. bovenstaande besluiten, dus uitgaand van een relatief stabiel/huidig aantal dossiers/diensten die aangerekend worden en rekening houdend met de verwachte indexering 2026 en een (beperkt aantal) aangepaste retributiebedragen n.a.v. het wijzigingsbesluit 2025.

Dit artikel is gelinkt aan de uitgavenartikelen TG0-1TJG4WF-WT, TG0-1TJG4WV-IS en TG0-1TAG4ZY-LO.

Uitgavenartikelen**TG0-1TJG2WA-LE - UITVOERING GBCS EN ERKENNING VLAAMS BETAALORGAAN****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit betreft een louter technisch artikel om boekingen te kunnen doen in overeenstemming met het boekhoudschema dat werd uitgewerkt voor de verrichtingen op de orderekening

van het Vlaams betaalorgaan. Dit om in de Vlaamse IT-toepassing Orafin op kwartaalbasis een correcte boekhoudkundige weergave van deze transacties te bekomen.

Hiertoe is een OL- (middelen) en LE- (uitgaven) artikel voorzien om de tijdelijke zekerheden in het kader van certificaten voor in- en uitvoer van landbouwproducten correct te kunnen boeken. TG0-1TJG2WA-LE is hierbij het uitgavenartikel en TG0-9TJGAWA-OL het middelenartikel.

Kredietevolucie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2025	20.000	20.000
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	-10.000	-10.000
BO 2026	10.000	10.000
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolucie:

Jaarlijks werd 20 miljoen euro ingeschreven, maar dit bedrag kan rekening houdend met realisaties voorgaande jaren verlaagd worden naar 10 miljoen euro voor 2026 en dit zowel op het OL- als het LE-artikel.

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
vermindering bedrag op basis van realisaties voorgaande jaren.	-10.000	-10.000	
TOTAAL	-10.000	-10.000	

TG0-1TJG2WA-WT - UITVOERING GBCS EN ERKENNING VLAAMS BETAALORGAAN

Korte inhoud begrotingsartikel:

ICT is voor het Agentschap Landbouw en Zeevisserij en meer in het bijzonder voor het Vlaams betaalorgaan strategisch en bedrijfs-kritisch. De Europese Unie verplicht alle lidstaten om de bestaande en nieuwe GLB-steunregelingen te beheren via een informatiesysteem, het GBCS (Geïntegreerd Beheers- en Controlesysteem). Dit systeem, het basisinstrument voor de realisatie van het geheel van de strategische doelstellingen van het betaalorgaan, is een superset van onderling verbonden databanken en informatiesystemen. Ten gevolge van de steeds wijzigende Europese regelgeving moet het GBCS continu aangepast worden.

Het Vlaams betaalorgaan verzekert dus ook in 2026 de continuïteit voor de correcte, tijdige en efficiënte uitvoering van de bestaande EU premiestelsels. Om de premies correct en binnen de gestelde deadlines te kunnen berekenen, uitbetalen en boeken is een tijdige opmaak en verwerking van de jaarlijkse verzamelaanvraag van cruciaal belang evenals de ontwikkeling van nieuwe en het onderhoud van bestaande ICT-toepassingen die dit ganse proces ondersteunen.

Op 1 januari 2023 is de EU gestart met een nieuwe programmaperiode van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) naar aanleiding waarvan de ICT-toepassingen van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij verder fundamenteel herwerkt moeten worden. De EC kijkt hier nauwlettend op toe en bij niet-conforme of niet-tijdige betaling van de premies en steun aan de landbouwers worden zware financiële sancties opgelegd aan de lidstaat.

Het budget wordt als volgt ingedeeld:

	VAK/VEK 2026 (euro)
Specifieke werkingskosten (niet IT) GBCS: opmaak, afdruk en verzending verzamelaanvraag, labo-analyses, uitrusting controles ter plaatse ...	226.000
Certificering jaarrekeningen betaalorgaan en IT audit overeenkomstig EU- verordening (EU) 2021/2015 en 2116	276.000
Technische bijstand Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (EU gesubsidieerd)	844.000
Investerings IT GBCS	502.000
Meerjarige projecten IT GBCS	11.041.000
Totaal 2026	12.889.000

Kredietevolucie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2025	12.875	12.875
<i>Index</i>	-19	-19
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	14	14
BO 2026	12.870	12.870
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolucie:

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Eenmalig BA 2025: indexkost compensatie TT003	14	14	
Op EU-middelen is geen indexkost verschuldigd			
TOTAAL	14	14	

TG0-1TJG2WE-WT - PREMIESUBSIDIE VOOR EEN BREDE WEERSVERZEKERING IN DE LANDBOUWSECTOR

Korte inhoud begrotingsartikel:

Land- en tuinbouwondernemers worden geconfronteerd met diverse risico's. De plantaardige productie gebeurt overwegend in open lucht waardoor de

weersomstandigheden tijdens het teeltseizoen determinerend kunnen zijn voor de oogst. Met uitzondering van het risico op hagelschade, waren er tot enkele jaren terug geen verzekeringsproducten op de Belgische markt voor andere risico's die aanleiding geven tot teelt- en oogstschade. Teneinde de ontwikkeling van een verzekeringsmarkt voor teeltverzekeringen tegen meerdere risico's te stimuleren, werd in uitvoering van artikel 4, 7°, van het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid en artikel 24 van het decreet van 5 april 2019 betreffende de tegemoetkoming voor schade, aangericht door rampen in het Vlaamse Gewest, een subsidieregeling van kracht voor land- en tuinbouwers die een brede weersverzekering afsluiten. De subsidieregeling ging in op 1 januari 2020 en loopt tot 31 december 2026. In 2025 wordt een evaluatie uitgevoerd van deze maatregel, indien nodig gevolgd door bijsturing van de modaliteiten.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2025	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2026	0	0
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Voor de financiering van het systeem wordt sinds 2020 voor maximaal 13 miljoen euro jaarlijks een beroep gedaan op het Vlaams Fonds voor Lastendelging. Indien een tekort wordt vastgesteld in een bepaald jaar wordt dit bedrag met maximaal 7 miljoen euro verhoogd afkomstig van de landbouwbegroting. Indien deze middelen niet zouden volstaan in een welbepaald jaar wordt de financiering van het ontbrekende saldo in de Vlaamse Regering besproken.

Om het luik m.b.t. de landbouwbegroting te voorzien werd een begrotingsartikel gecreëerd vanaf 2020 waarop geen budget wordt ingeschreven.

TG0-1TJG2WI-WT - LANDBOUWRAMP 2019

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel was bestemd voor behandeling van de schadedossiers in kader van de erkenning van de uitzonderlijke zomer van 2019 als landbouwramp.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2025	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0

BO 2026	0	0
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Alle dossiers zijn afgehandeld en toekomstige rampen worden uitbetaald via het VFLD (Vlaams Fonds voor de Lastendelging). Er is echter nog een procedure lopende bij de Raad van State rond de erkenning. Zolang er hierover geen uitspraak is, blijft het artikel behouden.

TG0-1TJG2WK-WT - RENDAC-SUBSIDIES

Korte inhoud begrotingsartikel:

De NV Rendac is het door de Vlaamse overheid erkende bedrijf voor de ophaling en oordeelkundige verwerking van gestorven dieren. De jaarlijkse tussenkomst in de ophalings- en verwerkingskosten van NV Rendac wordt sinds 2022 niet meer vanuit OVAM voorzien, maar vanuit de bevoegdheid Landbouw.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2025	8.000	8.000
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	-2.220	-2.220
BO 2026	5.780	5.780
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Vermindering subsidie Rendac ikv de begrotingsafspraken BO26 m.b.t. het beleidsveld landbouw en zeevisserij.	-2.220	-2.220	
TOTAAL	-2.220	-2.220	

TG0-1TJG2WY-IS - SERV

Korte inhoud begrotingsartikel:

In 2025 werd dit begrotingsartikel gecreëerd omdat een projectsubsidie van 240.000 euro werd toegekend aan SERV. Aangezien SERV tot de consolidatiekring behoort, moest dit immers worden aangerekend op een IS-artikel en niet op een WT-artikel.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2025	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	131
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2026	0	131
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:**(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van TG0-1TJX2WB-WT	0	131	voorzien van VEK voor vereffening projecttoelage volgens VCO
TOTAAL	0	131	

TG0-1TJG4WB-WT - TOELAGEN LAND- EN TUINBOUW**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit uitgavenartikel is gekoppeld aan het middelenartikel TG0-9TJG4WB-OW. Het krediet is bestemd om ontvangsten terug te kunnen aanwenden voor de subsidiëring van opleidingsinitiatieven in de landbouwsector.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2025	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2026	0	0
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Voor 2026 zijn voorlopig geen nieuwe dossiers voorzien.

TG0-1TJG4WC-WT - FONDS GEMEENSCHAPPELIJK LANDBOUWBELEID**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Wettelijke basis: artikel 34 van het programmadecreet van 29 juni 2007.

Door het fonds toegestane uitgaven:

- Betalingen die niet voor communautaire financiering in aanmerking komen door overschrijding van betalingstermijnen of plafonds;
- Betalingen waarvoor communautaire financiering wordt geweigerd in het kader van de conformiteitsgoedkeuring;
- Het gedeelte dat het Vlaams Betaalorgaan moet dragen van niet binnen een bepaalde periode plaatsgevonden invorderingen;
- Gerechtskosten en nalatigheidsintresten bij juridische geschillen aan de tegenpartij te betalen;
- Teruggave van het gedeelte dat het Vlaams Betaalorgaan mocht inhouden bij vastgestelde onregelmatigheden als de betrokkene na bezwaarschrift niet meer hoeft terug te betalen;
- Teruggave van het gedeelte dat het Vlaams Betaalorgaan mocht inhouden bij inbreuken op de GLB-conditionaliteit als de betrokkene na bezwaarschrift niet meer hoeft terug te betalen;
- Teruggave van bij debiteuren geïnde intresten op het Vlaams aandeel als de betrokkene na bezwaarschrift niet meer hoeft terug te betalen;
- Uitgaven in het kader van de optimalisering van de werking van het Vlaams Betaalorgaan.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2025	500	500
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2026	500	500
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Voor 2026 wordt 500.000 euro aan uitgaven voorzien in het kader van de optimalisering van de werking van het Vlaams Betaalorgaan en uitgaven die voortvloeien uit het debiteurenbeheer door het Vlaams Betaalorgaan. Ook eventuele boetes vanwege de Europese Commissie ten laste van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij worden via dit fonds aangezuiverd, voor zover krediet beschikbaar.

TGO-1TJG4WD-WT - FONDS VOOR HET LANDBOUWINFORMATIENETWERK

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het Fonds voor het Landbouwinformatienetwerk werd opgericht via het programmadecreet 2005.

Het Fonds is gemachtigd alle soorten uitgaven te doen die verband houden met de verzameling, analyse en rapportering van de gegevens verzameld in het kader van het Vlaamse Landbouwinformatienetwerk.

De werkmiddelen van het Fonds worden gebruikt voor het continue onderhoud en het verder optimaliseren van het Landbouwmonitoringsnetwerk (LMN).

Kredietevolucie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2025	107	107
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	150	150
BO 2026	257	257
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolucie:

Gezien de geraamde ontvangsten van 257.000 euro, wordt een bedrag van 257.000 euro opgenomen als uitgaven voor 2026.

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
actualisatie uitgaven - aangepast aan de te verwachten ontvangsten	150	150	
TOTAAL	150	150	

TG0-1TJG4WF-WT - VLAAMS FONDS VOOR LANDBOUW EN VISSERIJ

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft kosten, gerelateerd aan verbintenissen en/of verplichtingen op basis van het decreet van 19 mei 2006 betreffende de oprichting en de werking van het Fonds voor Landbouw en Visserij, laatst gewijzigd bij decreet van 29 maart 2024:

- Kosten m.b.t. de certificering van plantaardig teeltmateriaal i.k.v. de Europese Handelsrichtlijnen (aanschaf materiaal en documenten nodig voor de keuring en certificering, zaadanalyses van controlestalen);
- Kosten m.b.t. de ontwikkeling en de nodige aanpassingen aan de gebruikte IT-toepassing voor het beheer van de kwaliteit van plantaardig teeltmateriaal;
- Uitbestede diensten zoals buitenlandse OHB-onderzoeken en de CGW-onderzoeken van suikerbieten;
- Jaarlijkse ISTA-accreditatiekost;

- Kosten m.b.t. de controlevereisten i.k.v. de Europese Plantengezondheidsverordening en Officiële Controleverordening, waardoor er extra controlekosten zijn (laboanalyses, ...).

Dit uitgavenartikel vormt samen met de artikelen TG0-1TJG4WV-IS en TG0-1TAG4ZY-LO de uitgavenkant van de ontvangstenartikelen TG0-9TJGTWF-OW en TG0-9TJGTWF-OI.

Kredietevolucie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2025	242	242
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	-172	-172
BO 2026	70	70
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolucie:

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
aanpassing bedrag van het werkings-artikel ten gevolge van enerzijds lager geraamde ontvangst binnen dit variabel krediet voor 2026 en anderzijds verhoging van het loon-artikel binnen dit variabel krediet	-172	-172	
TOTAAL	-172	-172	

TG0-1TJG4WV-IS - EV ILVO

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het EV ILVO ontvangt een jaarlijkse werkingstoelage voor de operationele en logistieke ondersteuning van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij voor wat de kwaliteitscontrole in de plantaardige sector zoals decretaal verankerd in artikel 38, 4°, van het decreet van 23 december 2005 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2006.

Dit houdt concreet in dat ze de officiële rassenproeven uitvoeren, post-controlevelden in het kader van plantaardig teeltmateriaal in opdracht aanleggen en indien nodig bijstand leveren bij het uitvoeren of organiseren van officiële taken (behorend tot het agentschap), zoals de officiële opleidingen of examens voor bedrijfszaadanalisten en/of bedrijfszaadlaboratoria.

Dit uitgavenartikel vormt samen met de artikelen TG0-1TJG4WF-WT en TG0-1TAG4ZY-LO de uitgavenkant van het ontvangstenartikel TG0-9TJGTWF-OW en TG0-9TJGTWF-OI.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2025	483	483
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2026	483	483
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Er wordt eenzelfde bedrag voorzien zoals in 2025.

TG0-1TJG5WW-IS - VLIF**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit artikel worden de toelage in vastleggingskrediet en vereffeningskrediet voor het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) voorzien.

Inhoudelijke bespreking zie 'Overige entiteiten onder gezag - Vlaams Landbouwinvesteringsfonds'.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2025	93.870	76.520
<i>Index</i>	-183	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	-150	-150
BO 2026	93.537	76.370
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:**(duizend euro)**

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Het krediet wordt verminderd met 150 keuro in het kader van de begrotingsafspraken 2026. In concreto wordt de besparing genomen op het onderdeel agrovoeding van het VLIF.	-150	-150	
TOTAAL	-150	-150	

TGO-1TJX2WB-WT - TOELAGEN LAND- EN TUINBOUW

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het artikel omvat een ruime waaier aan subsidies die kaderen binnen het landbouw- en tuinbouwbeleid, meer bepaald:

- Zorgboerderijen
- Maatregelen met een gunstig effect op het milieu, het klimaat en de biodiversiteit, Boslandbouwsystemen en controlekosten biologische productiemethode
- Subsidie aan Boeren op een Kruispunt vzw
- Praktijkcentra land- en tuinbouw, waarschuwingdiensten
- Subsidies aan fokkerijverenigingen
- Stimulering biologische landbouw
- Demoprojecten
- Operationele groepen EIP (European Innovation Partnerships)
- Allerhande subsidies kaderend in het Vlaamse land- en tuinbouwbeleid
- Landvormingsactiviteiten / kennisportefeuille
- Europese schoolfruitregeling
- Strategisch Plan Bijenteelt
- Uitgaven in kader van relance – Vlaamse Veerkracht
- Uitgaven in kader van de uitvoering van de PAS conceptnota
- PAS-innovatie in de landbouw

Een deel van deze maatregelen kaderden binnen het GLB Strategisch Plan (2023-2027).

→ Zorgboerderijen

Deze uitgaven kaderen binnen:

- Decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid
- BVR van 20 december 2013 tot toekenning van subsidies aan land- of tuinbouwers voor de diversificatie naar zorgboerderijactiviteiten
- Ministerieel besluit van 20 december 2013 tot uitvoering van artikel 11, 12, 15, 16, 17 en 18 van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 december 2013 tot toekenning van subsidies aan land- of tuinbouwers voor de diversificatie naar zorgboerderijactiviteiten.

Voor deze maatregel is jaarlijks een budget van 1.400.000 euro VAK en VEK nodig.

→ maatregelen met een gunstig effect op het milieu, het klimaat en de biodiversiteit en controlekosten bio

Wettelijk kader :

- Besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2023 tot vaststelling van de voorschriften voor subsidies voor de uitvoering van maatregelen met een gunstig effect op het milieu, het klimaat en de biodiversiteit
- Besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2023 tot vaststelling van de voorschriften voor subsidies voor de aanplant en het onderhoud van boslandbouwsystemen
- Controlekosten Bio: Besluit van de Vlaamse Regering van 9 september 2011 tot het verlenen van steun voor deelname aan Europees erkende voedselkwaliteitsregelingen.

De maatregelen i.k.v. GLB-SP kunnen een beroep doen op Europese cofinanciering.

geraamd budget: 4.800.000 euro VAK en 4.400.000 euro VEK

→ *Subsidie aan Boeren op een Kruispunt vzw*

Jaarlijkse subsidie ter ondersteuning van de werking van de vzw Boeren op een Kruispunt: 444.000 euro VAK en VEK

→ *Praktijkcentra land- en tuinbouw, waarschuwingdiensten*

Voor de praktijkcentra plantaardige productie zorgt de structurele ondersteuning door de Vlaamse overheid voor een versterking van de samenhang tussen de onderzoeksprogramma's van de verschillende praktijkcentra. Besluit van de Vlaamse Regering van 12 februari 2021 tot subsidiëring van praktijkcentra die actief zijn in het onderzoek, de voorlichting en de ontwikkeling van de plantaardige productie bepaalt de jaarlijkse financiering waarop bepaalde praktijkcentra aanspraak kunnen maken.

benodigd bedrag: 2.883.000 VAK en 3.054.000 VEK

→ *Subsidies aan fokkerijverenigingen en aan Paardenpunt Vlaanderen vzw*

Besluit van de Vlaamse Regering van 17 mei 2019 betreffende de fokkerij van voor de landbouw nuttige huisdieren.

Het betreft subsidies aan fokkersverenigingen erkend in het kader van de verbetering van de kwaliteit van de dieren en de dierlijke producten.

Subsidies worden ook verleend enerzijds voor het uitvoeren van specifieke taken en anderzijds voor de ondersteuning van de werking van de fokkersvereniging (o.m. rundvee, varkens, paarden en ezels, kleine herkauwers, pluimvee en konijnen, genetische diversiteit). Daarnaast is er sinds 2021 ook een bijkomende subsidie aan Paardenpunt Vlaanderen.

benodigd bedrag: 1.793.000 euro VAK en VEK

→ *Stimulering biologische landbouw*

Het Strategisch Plan Bio stippelt de strategie uit voor de biologische landbouwproductie in Vlaanderen voor de periode 2023-2027.

Worden o.m. voorzien in 2026 subsidie aan Bioforum Vlaanderen vzw, projectsubsidies, subsidie CCBT, onderzoeksprojecten bio...

benodigd bedrag: 1.577.000 euro (projecten bio) + 479.000 euro (Bioforum) = 2.056.000 euro VAK en VEK

→ *Demoprojecten*

Besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2023 tot toekenning van subsidies voor sensibiliseringsacties om duurzame landbouw te bevorderen

Jaarlijks wordt een projectoproep gelanceerd. Deze dossiers worden in het kader van het GLB-SP gefinancierd met Europese middelen.

benodigd krediet 570.000 euro VAK en VEK

→ *Operationele groepen EIP (European Innovation Partnerships)*

De subsidie voor operationele groepen kadert binnen het besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2023 over de subsidiëring van operationele groepen in het kader van het Europees Innovatiepartnerschap voor productiviteit en duurzaamheid in de landbouw. Dit wordt uitgevoerd via projectoproepen. Deze dossiers worden in het kader van het GLB-SP gefinancierd met Europese middelen.

benodigd krediet 1.140.000 euro VAK en VEK

→ *Allerhande subsidies kaderend in het Vlaamse land- en tuinbouwbeleid*

Bijvoorbeeld:

- landbouweducatie
- diensten voor bedrijfsverzorging
- Nationale Boomgaardenstichting
- cofinanciering landbouw-gerelateerde Interregprojecten
- ondersteuning sierteeltsector
- diverse ad hoc subsidies

306.000 euro VAK en 256.000 VEK

→ *Landbouwvormingsactiviteiten / kennisportefeuille*

De naschoolse opleidingsinitiatieven in de landbouwsector zijn een onderdeel van het landbouwvormingsbeleid.

De uitgave kadert binnen:

- decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid
- Besluit van de Vlaamse Regering van 6 oktober 2023 tot toekenning van steun voor de uitwisseling van kennis en verspreiding van informatie in de landbouwsector

Deze dossiers worden in het kader van het GLB-SP gefinancierd met Europese middelen.

2.500.000 euro VAK en VEK

→ *Europese schoolfruitregeling*

Europees wettelijk kader:

- Basisverordening: artikels 23 t.e.m. 25 van Verordening (EU) nr. 1308/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 tot vaststelling van een gemeenschappelijke ordening van de markten voor landbouwproducten
- Uitvoeringsverordening (EU) 2017/39 van de Commissie van 3 november 2016 tot vaststelling van toepassingsbepalingen voor Verordening (EU) nr. 1308/2013 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft Uniesteun voor de verstrekking van groenten, fruit, bananen en melk in onderwijsinstellingen
- Gedelegeerde verordening (EU) 2017/40 van de commissie van 3 november 2016 tot aanvulling van Verordening (EU) nr. 1308/2013 van het Europees Parlement en de Raad, met betrekking tot Uniesteun voor de verstrekking van groenten en fruit, bananen en melk in onderwijsinstellingen en tot wijziging van Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 907/2014 van de Commissie
- Basisverordening financiële aspecten: artikel 5 van Verordening (EG) nr. 1370/2013 van de Raad van 16 december 2013 houdende maatregelen tot vastlegging van steun en restituties in het kader van de gemeenschappelijke ordening van de markten voor landbouwproducten;

Vlaams kader:

- Besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2017 betreffende de ondersteuning van de verstrekking van groenten, fruit en melk aan leerlingen in onderwijsinstellingen, artikel 5 en 6, vervangen bij het besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 2022.

Deze dossiers worden in het kader van het GLB-SP gefinancierd met Europese middelen.

577.000 euro VAK en VEK

→ *Strategisch Plan Bijenteelt*

Dit maakt een onderdeel uit van het GLB-SP. In het kader van dit Strategisch Plan voorziet het Agentschap Landbouw en Zeevisserij oproepen voor bijenteeltprojecten. Financiering vanuit Europa en Vlaanderen volgens een 50-50 verdeelsleutel.

VAK: 0 euro VEK: 298.000 euro

→ *Uitgaven in kader van relance – Vlaamse Veerkracht*

Subsidies in kader van VV projecten worden op dit artikel aangerekend, i.c. VV028, VV029, VV030 en VV033.

Voor deze projecten worden het VEK via herverdelingen uit de centrale relanceprovisie ter beschikking gesteld. In kader van een begrotingsronde moeten bijgevolg geen middelen worden ingeschreven.

→ *Uitgaven in het kader van de PAS conceptnota van 23/2/2022: hoofdstuk 5.2*

In de conceptnota PAS van 23/2/2022 is bij punt 5.2 budgettaire impact 40 miljoen euro ingeschreven voor 2026 voor innovatie in de landbouw.

In 2026 is de VAK-opdeling van de 40 mio euro: VAK: 34.000.000 euro VLIF en 5.556.000 euro op dit artikel en 400.000 euro op artikel TG0-1TAX2ZZ-LO

VEK: 3.645.000 euro

totaal: 24.425.000 euro VAK en 22.533.000 euro VEK

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2025	24.958	25.022
<i>Index</i>	-7	-7
<i>Compensaties</i>	0	-1.956
<i>Andere bijstellingen</i>	-526	-526
BO 2026	24.425	22.533
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van TG0-1TJG2WY-IS	0	-131	In 2025 werd een IS-begrotingsartikel gecreëerd omdat een projectsubsidie van 240.000 euro werd toegekend aan SERV. Aangezien SERV tot de consolidatiekring behoort, moest dit immers worden

			aangerekend op een IS-artikel en niet op een WT-artikel. Voor de vereffening in 2026 volgens looptijd is 130.900 euro VEK, aangezien de looptijd 22 maand bedraagt en gans 2026 omvat.
Van TG0-1TJX2WV-IS	0	80	Eenmalig BO 2025: compensatie van 80.000 euro VEK naar het artikel TG0-1TJX2WV-IS om daar de nodige vereffeningskredieten te voorzien voor aanrekening van de dossiers.
Van TG0-1TJX2WV-IS	0	-2.010	Projecten waarvan EV ILVO begunstigde is moeten worden aangerekend op een IS-artikel. Omdat dergelijke projecten niet op TG0-1TJX2WB-WT kunnen worden aangerekend, wordt VAK en VEK vanuit dit artikel overgeheveld naar het IS-artikel hetzij bij begrotingsronde hetzij via herverdeling. Voor 2026 moet hiertoe 2.010.000 euro VEK worden overgeheveld.
Van TG0-1TJX2AB-WT	0	105	Eenmalig BO 2025: compensatie van 105.000 euro VEK naar het artikel TG0-1TJX2AB-WT om daar in de nodige vereffeningskredieten te voorzien.
TOTAAL	0	-1.956	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Het krediet wordt verminderd met 526 keuro in het kader van de begrotingsafspraken 2026.	-526	-526	
TOTAAL	-526	-526	

TG0-1TJX2WV-IS - EV ILVO**Korte inhoud begrotingsartikel:***a) Projectsubsidies land- en tuinbouw*

Projectsubsidies waarvan EV ILVO begunstigde is, worden op dit artikel aangerekend, aangezien deze via een IS moeten verlopen en niet via een WT-artikel (i.c. TG0-1TJX2WB-WT)

Voor 2026 zijn momenteel geen nieuwe projecten voorzien. Er zijn wel vereffeningen voor lopende dossiers.

- Djust Connect: 12/36 van 240.000 euro = 80.000 euro
- Bio onderzoeksproject 2023: 12/37 van 150.000 euro = 48.649 euro
- Bio onderzoeksproject 2024: 12/36 van 240.000 euro = 80.000 euro
- Bio onderzoeksproject 2025: 12/36 van 187.415 euro = 62.472 euro

- Energik EFRO-project: 12.500 euro
- project Bron: 12/48 van 1.200.336 euro = 300.084 euro
- project Rammonia: 12/60 van 7.396.474 euro = 1.479.295 euro

Raming luik a: VAK 0 euro; VEK 2.063.000 euro

b) Subsidies in kader van relance – Vlaamse Veerkracht

Projectsubsidies in kader van VV-projecten van landbouw waarvan EV ILVO begunstigde is, worden op dit artikel aangerekend, aangezien deze via een IS moeten verlopen en niet via een WT-artikel.

Voor deze projecten wordt VEK via herverdelingen uit de centrale relanceprovisie ter beschikking gesteld. In kader van een begrotingsronde moeten bijgevolg geen middelen worden ingeschreven.

c) toelagen die vanuit het Agentschap Landbouw en Zeevisserij worden toegekend aan het EV ILVO.

Het gaat in 2026 om:

- de EU verplichte datacollectie en adviestaken ter ondersteuning van het Europees Visserijbeleid: 150.000 euro VAK en VEK
- logistieke en operationele ondersteuning van de kwaliteitscontrole in de plantaardige sector: 321.000 euro VAK en VEK
- economisch onderzoek duurzame landbouw: 559.000 euro VAK en VEK

totaal luik c: 1.025.000 VAK en VEK

TOTAAL begrotingsartikel: 1.030.000 euro VAK en 3.093.000 euro VEK

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2025	1.075	1.208
<i>Index</i>	5	5
<i>Compensaties</i>	0	1.930
<i>Andere bijstellingen</i>	-50	-50
BO 2026	1.030	3.093
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van TG0-1TJX2WB-WT	0	-80	Eenmalig BO 2025: raming VEK voor vereffening van projecten EV ILVO die via interne stroom moeten vereffend worden (cf. VCO)
Van TG0-1TJX2WB-WT	0	2.010	raming VEK voor vereffening van projecten EV ILVO die via interne stroom moeten vereffend worden (cf. VCO)
TOTAAL	0	1.930	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Het krediet wordt verminderd met 50 keuro in het kader van de begrotingsafspraken 2026.	-50	-50	
TOTAAL	-50	-50	

2.3.2 Overige entiteiten onder gezag

Entiteit: Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) – VOI cat. A

Het VLIF werd opgericht bij decreet van 22 december 1993 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1994. Het besluit van de Vlaamse Regering van 11 december 2015 regelt de taken, het beheer en de werkwijze van het VLIF.

Het VLIF ondersteunt de Vlaamse land- en tuinbouw door duurzame investeringen te stimuleren om de structuur van de land- en tuinbouwbedrijven te verbeteren, hun rendabiliteit te verzekeren en de kostprijs te verminderen.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen volgende maatregelen:

- Land- en tuinbouwers
 - o Overnamesteun voor jonge landbouwers
 - o Investeringssteun op land- en tuinbouwbedrijven met inbegrip van PAS-gerelateerde VLIF-investeringen
 - o Steun voor niet-productieve investeringen op land- en tuinbouwbedrijven
 - o Steun voor de ontwikkeling van kleine landbouwondernemingen (uitdovend)
 - o Veranderen van verdienmodel
 - o Projectsteun voor innovaties in de land- en tuinbouw
 - o Steun voor de opstart van of omschakeling naar een toekomstgerichte duurzame ondernemingsstrategie
 - o VLIF-waarborgregeling
 - o Maatregelen voor (groepen van) actoren binnen het Agrobusinesscomplex (ABC), zoals groepen van landbouwers, (tuinbouw)coöperaties en bedrijven actief in de verwerking en afzet van landbouwproducten
- VLIF-steun aan de agrovoedingssector
- Maatregelen voor praktijkcentra en vergelijkbare instellingen voor praktijkonderzoek: VLIF-steun voor investeringen in de omkaderingssector....

Toelichting VAK

1. Rentesubsidies

Er worden geen nieuwe rentesubsidies meer toegekend. Hiervoor is er geen VAK meer nodig. De laatste rentesubsidies worden in 2025 uitbetaald.

2. Kapitaalpremies

Vanaf 2023 is het GLB-SP (2023-2027) in uitvoering. Voor deze programmaperiode wordt gewerkt met een (Vlaams) cofinancieringspercentage van 57% en een EU-tussenkomst (ELFPO) van 43%. Voor elk van deze vijf jaren is eenzelfde Europees bedrag voorzien,

waardoor ook de geraamde bedragen voor 2025 grotendeels analoog blijven aan deze voor 2024.

A. Overnamesteun

Voor overnamesteun worden 11,5 miljoen euro reguliere middelen vastgelegd. Hierop wordt de verhouding 0,43/0,57 (Europese/Vlaamse cofinanciering) toegepast.

VAK: 7.600.000 euro aan overnamesteun.

B. Investeringssteun

Sinds 2023 worden, in de regel, de eerste drie selectieblokken pas na ontvangst van een bewijs van uitvoering (binnen 2,5 maand na selectie) vastgelegd. Voor het laatste selectieblok is dit niet mogelijk omdat deze anders niet meer in het betrokken jaar zelf kan vastgelegd worden. Door deze werkwijze zal de globale realisatiegraad stijgen. Bovendien wordt sinds het nieuwe PDPO-programma met Vereenvoudigde KostenOpties gewerkt die ook een positieve impact hebben op de realisatiegraad.

Voor vastlegging van deze steun, is voor VAK een bedrag van 37.704.000 euro nodig.

Totaal VAK voor VLIF-kapitaalpremies: 45.304.000 euro.

3. VLIF-waarborg

Het aantal openstaande dossiers voor uitwinning is heel beperkt. Bovendien worden er al een geruime tijd geen nieuwe waarborgen verleend, waardoor het jaarlijks voorziene budget van 1.000.000 euro in 2025 verlaagd werd naar 300.000 euro VAK. Voor 2026 kan 300.000 euro VAK behouden blijven.

4. Agrovoeding

Om deze investeringen uit te voeren wordt gewerkt via oproepen en voor 2026 worden 2.520.000 euro aan Vlaamse middelen ingeschreven. Ook voor deze maatregel zijn naast de Vlaamse middelen 43% ELFPO-middelen ter beschikking.

VAK: 2.520.000 euro

5. Omkadering

VAK voor oproep in 2026: 3.000.000 euro.

6. Niet-productieve investeringen (NPI)

Sinds 2023 worden, in de regel, de eerste twee selectieblokken pas na ontvangst van een bewijs van uitvoering vastgelegd. Voor de laatste twee selectieblokken is dit niet mogelijk omdat deze anders niet meer in het betrokken jaar kunnen vastgelegd worden. Door deze praktijk zal de globale realisatiegraad stijgen. Bovendien werken we met VKO's die ook een positieve impact hebben op de realisatiegraad.

Het aantal aanvragen voor NPI-investeringen blijft op hoog niveau. Bijgevolg is het nodig om vastleggingskrediet minimaal op het niveau te houden van vorig jaar. Voor vastlegging van deze steun, is een VAK nodig van 3.400.000 euro.

8. Opstart of omschakeling naar een duurzaam verdienmodel

Naast de betalingsmiddelen die vanuit ELFPO worden voorzien (43%), moet ook 57% worden gefinancierd. Om deze investeringen uit te voeren wordt 855.000 euro aan Vlaamse middelen ingeschreven om via oproepen deze EU-middelen te kunnen besteden.

VAK: 855.000 euro.

9. Innovatieve investeringen

Naast de betalingsmiddelen die vanuit de EU worden voorzien (43%), dienen we ook 57% te cofinancieren. Om deze investeringen uit te voeren zal er 4.248.000 euro aan Vlaamse middelen moeten worden uitgetrokken om via oproepen deze EU-middelen aan te wenden.

VAK: 4.248.000 euro.

10. Interventie

De labo-analysekosten in het kader van de EU-interventie van land- en tuinbouwproducten zijn ten laste van het VLIF. Deze kosten hangen af van de hoeveelheid van het aangekocht product. Dit laatste is moeilijk te voorspellen zodat de 110.000 euro VAK uit het verleden kunnen behouden worden.

11. Programmatische aanpak stikstof

11.1 Klimaatmiddelen

In het najaar van 2025 wordt er een dossier voorgelegd aan de Vlaamse Regering om 13 miljoen euro klimaatmiddelen over te hevelen naar het VLIF via herverdeling vanuit het Vlaams Klimaatfonds (conform de PAS conceptnota). De overheveling zal voor een stuk in 2025 via herverdeling gebeuren. Het resterende bedrag zal pas in 2026 herverdeeld worden.

11.2 PAS-investeringen gerelateerd aan de PAS-provisie (VLIF investeringen)

PAS: elke PAS-investering (luik VLIF), met toewijzing vanuit de PAS-provisie (2022-2024), zoals opgenomen in de conceptnota PAS (d.d. 23/2/2022), wordt met PAS middelen gefinancierd. Er wordt "pm" voorzien voor deze PAS-investeringen in de VLIF-begroting. Het budget zal zodra nodig via herverdeling vanuit de PAS-provisie worden overgeheveld naar het VLIF (cf beslissing VR 6/12/2024 VR20240612 DOC.1252 1BIS)

11.3 PAS: innovatie in de landbouw

In de PAS conceptnota (d.d. 23/2/2022) is 40.000.000 euro voorzien voor innovatie in de landbouw in 2026. Hiervan wordt 34.000.000 euro opgenomen in de VLIF begroting om uitvoering te geven aan PAS-gerelateerde investeringen.

Besluit i.v.m. de vastleggingskredieten VLIF 2026:

Totaal VAK: 93.737.000 euro aan vastleggingskrediet:

- eigen ontvangsten 200.000 euro van 2025. De eigen ontvangsten worden naar beneden bijgesteld, aangezien er in 2023 een bedrag van 219.750 euro aan eigen ontvangsten

werd geïnd en in 2024 een bedrag van 59.273 euro. Door het nieuwe PDPO-programma gaat het aantal terugvorderingen afnemen.

- het reguliere vastleggingskrediet BO 2026: 93.537.000 euro

De geraamde eigen ontvangsten van 2026 worden pas in jaar x+1 vastgelegd.

Toelichting VEK

1. Kapitaalpremies

A. Overnamesteun

De overnames in het GLB strategisch plan werden eerst met pijler-1-middelen uitbetaald.

Hiervan werden alle pijler 1-middelen reeds aangewend (tem uitbetalingsjaar 2025) . Bijgevolg dienen we nu de reguliere middelen te besteden. Op basis van de huidige geselecteerde overnamedossiers blijkt er voor 2026 een bedrag aan 7.600.000 euro VEK nodig.

B. Investeringssteun

Voor het GLB strategisch plan moet de N+2 regel ook gerespecteerd worden. Dat wil zeggen dat de dossiers binnen de twee jaar moeten uitbetaald worden. De (Europese) middelen van 2024 moeten dan ook ten laatste in 2026 uitbetaald worden. Een deel van deze middelen zijn pijler 1-middelen, waar geen cofinanciering voor nodig is. Maar we voorzien om voor het GLB strategisch plan voor het indieningsjaar 2026 ook nog een bedrag van 19.912.000 euro om uit te betalen aan pijler2-middelen. Hiervan moet nu 57% gefinancierd worden.

Bijgevolg is voor het GLB strategisch plan aan investeringssteun een VEK van 26.245.000 euro nodig.

Totaal: 33.845.000 euro VEK

2. VLIF-waarborg

Zie bovenstaande motivering : 300.000 euro VEK (zie ook VAK)

3. Agrovoeding

De eerste oproep in het nieuwe GLB Strategisch plan was eind 2024. De eerste betalingen worden in 2027 verwacht. De deadline voor het indienen van betalingsaanvragen voor de oproep 2024 is voorzien in 2027, er worden geen betalingen verwacht in 2026.

We verwachten tevens dat de oproepen van het oude PDPO III programma in 2025 reeds volledig uitbetaald worden. Hiervoor worden in 2026 ook geen betalingen meer verwacht.

4. Omkadering

Voor omkadering wordt 5.800.000 euro betalingen van lopende dossiers geraamd.

5. Niet-productieve investeringen (NPI)

Hiervoor wordt er voorzien dat er in 2026 effectief 3.240.000 euro kan uitbetaald worden, waarvan 1.847.000 euro VEK.

6. Opstart of omschakeling naar een duurzaam verdienmodel

Hier gaat het om een nieuwe maatregel. De geselecteerde landbouwers moeten een traject doorlopen waardoor er een tijdsspanne is tussen het vastleggen en betalen. We voorzien voor deze begroting nog maar een bedrag van 200.000 euro VEK, aangezien er verwacht wordt dat de grote massa aan dossiers niet in 2026 volledig afgehandeld kan worden. Voor de eerste oproep kan men tot eind '26 een betaalaanvraag indienen.

7. Innovatieve investeringen

Voor innovaties wordt uitgegaan voor 2026 van maximaal 3.200.000 euro aan betalingen.

De dossiers die in 2026 uitbetaald worden zijn deze van het nieuwe programma (GLB Strategisch Plan).

Hiervoor zijn dus respectievelijk de helft of 57% aan Vlaamse middelen nodig: 1.800.000 euro VEK.

8. Interventie

Het betreft de labo-analysekosten in het kader van de EU-interventie van land- en tuinbouwproducten. Daarvoor wordt in vastlegging 110.000 euro voorzien, dus ook in betaling.

VEK: 110.000 euro

9. Programmatische aanpak stikstof

9.1 Klimaatmiddelen

We voorzien, indien de Vlaamse Regering het dossier goedkeurt en er een herverdeling zich voordoet van de klimaatmiddelen in 2025, dat er ongeveer een 500.000 euro zal worden uitbetaald van de eerder reeds toegekende klimaatmiddelen.

500.000 euro VEK

9.2. PAS: innovatie in de landbouw

Van de in 2024 en 2025 vastgelegde PAS-middelen voor innovatie in de landbouw, wordt een uitbetaling geraamd van 14.850.000 euro.

9.4. PAS-investeringen gerelateerd aan de PAS-provisie (VLIF investeringen AEA stallen)

PAS: elke PAS-investering (luik VLIF), met toewijzing vanuit de PAS-provisie, zoals opgenomen in de conceptnota PAS (d.d. 23/2/2022), wordt met PAS middelen

gefinancierd. Er wordt "pm" voorzien voor deze PAS-investeringen in de VLIF-begroting. Het budget zal zodra nodig via herverdeling vanuit de PAS-provisie worden overgeheveld naar het VLIF (cf. VR2024 0612 DOC.1252/1bis)

10. Repower-middelen

Dit zijn middelen toegekend aan productieve investeringen. Deze middelen worden volledig door Europa gefinancierd, maar eerst moeten ze op Vlaams niveau worden voorgeschooten en worden nadien gereguleerd via her verdelingsbesluiten. We verwachten in 2026 een bedrag van 4.500.000 euro aan repower-middelen te kunnen uitbetalen.

Besluit :

Totale geraamde uitgaven: 150.620.000 euro

- 59.252.000 euro betalingen aan derden (art. 13 decreet 22/12/1993)
- Blijft in saldo op 31/12/2026: 91.368.000 euro
 - 11.680.000 euro regulier
 - 2.177.000 euro interventie
 - 75.661.000 euro PAS innovatie in de landbouw
 - Eigen ontvangsten: 426.000 euro

totaal geraamde ontvangsten: 150.620.000 euro:

- overgedragen saldo 31/12/2025: 74.050.000 euro
- eigen ontvangsten: 200.000 euro
- toelage Pas innovatie in de landbouw: 34.000.000 euro

Benodigde toelage: 42.370.000 euro

VII. BELEIDSVELD PROMOTIE LANDBOUW, TUINBOUW EN ZEEVISSERIJ

Het beleidsveld 'Promotie landbouw, tuinbouw en zeevisserij' omvat één inhoudelijk structuurelement, nl. Promotie landbouw, tuinbouw en zeevisserij

1. ISE Promotie landbouw, tuinbouw en zeevisserij

Dit inhoudelijk structuurelement heeft betrekking op promotie voor hoofdzakelijk primaire producten uit Vlaanderen i.c. promotie voor zuivelproducten, aardappelen, groenten & fruit, vis, vlees, bier, bioproducten, streekproducten, bloemen & planten van bij ons. Deze promotie wordt steeds getoetst aan het duurzaamheidscharter van VLAM. Deze promotie is generiek, los van merk of winkel, en wordt gevoerd in binnen- en buitenland.

In concreto heeft dit inhoudelijk structuurelement betrekking op de activiteiten van VLAM vzw.

Het luik promotie van Zeevisserij behoort tot de bevoegdheden van minister Crevits. Hiervoor wordt dan ook verwezen naar de BBT Zeevisserij.

Prestatie-indicator (3)

Benaming	(3) Het bereik van het platform Lekker van bij ons als maatstaf voor de voorkeur van de Vlaming voor producten van bij ons.
Definitie	VLAM heeft als decretale opdracht de Vlaming bewust te helpen kiezen voor producten van bij ons. Het vlaggenschip hierbij is het platform Lekkervanbijons, waar de Vlaming inspiratie vindt voor zijn keuze. Het aantal bezoekers dat de weg vindt naar Lekkervanbijons is hiervoor een goed meetbare maatstaf.
Laatste gekende waarde	8.9 miljoen platform-bezoeken (2024)
Streefwaarde	Het vooropgestelde doel voor 2025 ligt op 9 miljoen bezoekers. Tussentijdse resultaten geven aan dat deze streefwaarde erg ambitieus is, vooral omwille van het AI-overzicht in google dat in mei 2025 gelanceerd is. Surfers moeten niet steeds doorklikken naar de website want ze krijgen het antwoord al voorgekauwd in de google resultaten. VLAM zal de komende jaren rekening moeten houden met deze nieuwe ontwikkelingen en ook de KPI's hierop afstemmen.
Beleidsrelevantie	VLAM trekt de aandacht van de Vlaamse consumenten op de Vlaamse voeding via de koepel Lekkervanbijons. Dit gebeurt via inspireren & storytelling, waarbij ook aandacht gaat naar de inspanningen die de Vlaamse producenten leveren op vlak van kwaliteit en duurzaamheid. Bovendien richt dit platform zich op diverse doelgroepen, gaande van consumenten tot B2B-partners uit retail en horeca. Ook voor spelers uit de korte keten vormt dit platform een unieke kans om een ruim publiek te bereiken. Dit platform wordt pas relevant bij een voldoende groot bezoekersaantal.

Koppeling met Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen of Landenspecifieke Aanbevelingen	SDG2: VLAM vestigt de aandacht van de consument op de lokale landbouw, op de seizoenaliteit van haar producten en op de duurzame manier waarop ze geproduceerd worden.
Budgettaire relevantie	Het begrotingsartikel TG0-1TKG2YA-WT is het enige begrotingsartikel binnen deze ISE. Het volledige krediet is dus onder dit artikel gebracht.
Metadatafiche	Zie bijlage XI

1.1 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement

In de beleidsnota 2024-2029 Land- en tuinbouw zijn voor dit inhoudelijke structuurelement volgende SD vastgesteld:

- SD5. De producten van onze landbouwers: een lekkere en gezonde reflex voor Vlaanderen en Europa

1.2 Operationele doelstellingen

- OD 5.1 Door marketing en promotie de positie van Vlaanderen als voedsel- en tuinbouwregio versterken

Vlaamse Brede Heroverweging

VLAM heeft in 2025 de studie die gebeurde in het kader van de Vlaamse Brede Heroverweging extern laten actualiseren. In 2025 werden in dit kader de hervormingen doorgevoerd. Dit zal impact hebben op 2026 en volgende jaren. VLAM heeft hierdoor ook de nodige maatregelen genomen in het kader van de budgettaire richtlijnen om zijn financiële gezondheid als EVA te vrijwaren.

Promotie Binnenland

VLAM werkt in 2026 in het binnenland vooral op de versterking van de voorkeur voor producten van eigen bodem. Dit gebeurt vanuit de sterkhouders Lekker van bij ons en Groenvanbijons. In 2024 lanceerde VLAM de consumentencampagne 'Lekker van bij ons, de juiste reflex'. Deze wordt in 2026 verder uitgerold, o.a. op online media en via influencers en partners. Naast deze imagocampagne investeert VLAM in de verdere uitbouw van www.lekkervanbijons.be.

Extra aandacht gaat naar de Korte Keten. In 2025 organiseerde VLAM een strategische oefening rond Korte Keten. De besluiten hiervan zullen richtinggevend zijn voor de extra acties die VLAM zal realiseren dankzij de bijkomende middelen die VLAM vanuit het eigen werkingsbudget vrijmaakt. Speerpunten voor het programma van 2026 blijven de 'Week van de korte keten' in mei en de doorlopende communicatie www.rechtvanbijdeboer.be, waar consumenten vlot een verkooppunt uit de korte keten kunnen opzoeken. Daarnaast moedigt VLAM B2B-partners in horeca & retail aan om aankopen in de korte keten te doen

en levert VLAM inspanningen naar de producenten zelf om hen te ondersteunen in hun communicatie.

VLAM versterkt ook de Vlaamse culinaire identiteit vanuit de werking rond Vlaamse traditionele streekproducten. Naast deelname aan events is er doorlopende communicatie vanuit www.streekproduct.be. VLAM zoekt ook actief naar producten die in aanmerking komen voor nieuwe erkenningen om het rijke assortiment verder uit te breiden.

Samen met B2B-partners zorgt VLAM ervoor dat de voorkeur voor producten van bij ons ook in horeca en retail groeit. De communicatie naar deze groepen vertrekt vanuit www.lekkervanbijons.be/PRO. Specifiek voor horeca-onderwijs bundelt VLAM de krachten van de verschillende productgroepen. VLAM biedt chefs van de toekomst workshops en wedstrijden aan zodat de leerlingen zelf de troeven van onze lokale producten kunnen ontdekken.

Promotie Buitenland

VLAM trekt samen met bedrijven en federaties naar interessante handelsmarkten om Vlaanderen als uitmuntende voedsel- en sierteeltregio te promoten. Sinds 2025 organiseert VLAM deze exportactiviteiten met een nieuw beursconcept, dat wordt ingebed in de Vlaamse branding. Naast de gekende kernmarkten prospecteert VLAM in overleg met exportbedrijven en federaties ook op nieuwe markten. Dit zorgt voor risicospreiding en een verhoogde weerbaarheid van onze bedrijven. Verder krijgt elk Vlaams exportbedrijf binnen de VLAM-werking de kans om gratis in de exporteursdatabank op www.freshfromflanders.com opgenomen te worden.

- OD 5.2 Kenniscentrum voor beleid en bedrijfswereld

VLAM blijft in 2026 gericht inzetten op het fundament van zijn werking: het ontwikkelen en delen van kennis via divers marktonderzoek, teneinde impactvolle campagnes te lanceren. De inzichten hiervan worden intensief gedeeld met de leden en beleidsmakers. Zo worden de data van VLAM bijvoorbeeld actief ingezet in het kader van de Vlaamse Voedsel- en eiwitstrategie.

1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

PROMOTIE LANDBOUW, TUINBOUW EN ZEEVISSERIJ, MVG excl. DAB

(duizend euro)

	VAK			VEK		
	BA 2025	evolutie	BO 2026	BA 2025	evolutie	BO 2026
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	5.757	-98	5.659	5.757	-98	5.659
Toelagen (interne stromen (IS))	0	0	0	0	0	0

Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR- impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	5.757	-98	5.659	5.757	-98	5.659

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De evolutie is het gevolg van indexering enerzijds en besparing op de jaarlijkse werkingssubsidie aan VLAM vzw anderzijds.

1.3.1 IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Entiteit: Agentschap Landbouw en Zeevisserij

Ontvangstenartikelen

Er zijn geen ontvangstenartikelen binnen dit ISE.

Uitgavenartikelen

TG0-1TKG2YA-WT - VLAAMS CENTRUM VOOR AGRO- EN VISSERIJMARKETING

Korte inhoud begrotingsartikel:

VLAM is krachtens het decreet van 7 mei 2004, afgekondigd door het besluit van de Vlaamse Regering van 9 december 2005, sedert 1 januari 2006 een privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap "Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing". Jaarlijks wordt aan VLAM een subsidie toegekend ter dekking van de werkingskosten, het horizontaal programma en bijzondere accenten en opdrachten inzake beleidsvoering, waarvan VLAM met de uitvoering gelast is.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2025	5.757	5.757
<i>Index</i>	42	42
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	-140	-140
BO 2026	5.659	5.659
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolucie:**(duizend euro)**

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Het krediet wordt verminderd met 140 keuro in het kader van de begrotingsafspraken 2026.	-140	-140	
TOTAAL	-140	-140	

VIII. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD

1. Apparaatskredieten

1.1 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2025	4.089	453	0	56.380	56.380
Bijstelling BO 2026	35	15	0	1.117	1.117
BO 2026	4.124	468	0	57.497	57.497

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De kredietevolutes komen aan bod bij de bespreking van de begrotingsartikelen.

1.1.1 IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Entiteit: Agentschap Landbouw en Zeevisserij

Ontvangstenartikelen

TG0-9TAXAZZ-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit middelenartikel heeft betrekking op:

- algemene ontvangsten voor het Agentschap Landbouw en Zeevisserij;
- algemene ontvangsten - EU-gesubsidieerde lonen en werking van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij met toepassing van de afspraken rond boeking van EU-subsidies;
- technische bijstand - GLB Strategisch Plan - deel landbouw: forfaitair % toegekend van EU-middelen;
- technische bijstand - EFMZVA-programma: forfaitair % toegekend van EU-middelen.

Kredietevolucie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2025	4.089	0	0
Bijstellingen BO 2026	35	0	0
BO 2026	4.124	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

De hogere raming van de algemene ontvangsten is het gevolg van een beperkte stijging voor het luik EU-gesubsidieerde lonen en werking van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij met toepassing van de afspraken rond boeking van EU-subsidies.

TG0-9TAXTZZ-OI - ONTVANGSTEN INTERNE STROMEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit zijn ontvangsten voor lonen en andere uitgaven die binnen de Vlaamse Gemeenschap integraal of gedeeltelijk worden (terug)betaald aan het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.

De toegewezen ontvangsten van dit middelenartikel zijn aan uitgavenzijde bestemd voor de artikelen TG0-1TAX4ZZ-LO en TG0-1TAX4ZZ-WT.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	AO	TO	LO
BA 2025	0	450	0
Bijstellingen BO 2026	0	15	0
BO 2026	0	465	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Voor 2026 heeft de raming betrekking op het controleprogramma Visserij EFMZVA (42% FIVA-tussenkomst) die 15.000 euro hoger ligt dan in 2025.

TG0-9TAXTZZ-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft ontvangsten voor loonkosten en andere uitgaven die door externen (niet EU) integraal of gedeeltelijk worden terugbetaald.

De toegewezen ontvangsten van dit middelenartikel zijn aan uitgavenzijde bestemd voor de artikelen TG0-1TAX4ZZ-LO en TG0-1TAX4ZZ-WT.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	AO	TO	LO
BA 2025	0	3	0
Bijstellingen BO 2026	0	0	0
BO 2026	0	3	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Geen wijziging ten opzichte van 2025.

Uitgavenartikelen

TG0-1TAG4ZY-LO - VLAAMS FONDS VOOR LANDBOUW EN VISSERIJ

Korte inhoud begrotingsartikel:

Met de inwerkingtreding van de Plantengezondheidsverordening (VO 2016/2031) eind 2019 werd het Vlaams Gewest de facto gedeeltelijk bevoegd voor plantengezondheid (naast de federale overheid).

Om invulling en uitvoering te geven aan deze nieuwe taken, keurde de Vlaamse Regering eind 2022 twee nieuwe besluiten goed (BVR van 23 december 2022 tot uitvoering van de Europese plantengezondheidsregels voor het plantaardig teeltmateriaal en BVR van 23 december 2022 tot vaststelling van de retributies voor de toelating of registratie van rassen van land- en tuinbouwgewassen, voor de uitoefening van bepaalde beroepen in de sector van het plantaardige teeltmateriaal, voor de keuring en controle van dat materiaal en voor de keuring en controle bij de productie van hop en hopproducten, laatst gewijzigd bij het besluit van 8 maart 2024 en in herziening).

Dit uitgavenartikel voorziet in de loonkosten van vier VTE's actief in het kader van plantengezondheid en vormt samen met de artikelen TG0-1TJG4WF-WT en TG0-1TJG4WV-IS de uitgavenkant van de ontvangstenartikelen TG0-9TJGTWF-OW en TG0-9TJGTWF-OI.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2025	265	265
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	77	77
BO 2026	342	342
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
actualisatie personeelskosten	77	77	
TOTAAL	77	77	

TG0-1TAX2ZZ-LO - LONEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Binnen dit artikel kaderen volgende elementen:

- reguliere loonkosten personeel Agentschap Landbouw en Zeevisserij;
- loonkosten EU gesubsidieerd;

- loonkosten in kader van technische bijstand voor het GLB-Strategisch Plan;
- loonkosten in kader van technische bijstand voor het EFMZVA-programma.

Kredietevolucie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2025	49.896	49.896
<i>Index</i>	992	992
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	193	193
BO 2026	51.081	51.081
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolucie:**(duizend euro)**

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Actualisatie berekening lonen controleprogramma visserij luik EU-subsidie (EFMZVA 58%)	-1	-1	
looncomponent in het FSDN-project bedraagt 179.000 euro voor 2026, wat een toename met 73.000 euro inhoudt. Actualisatie berekening loonkost bestaand personeel.	73	73	
aandeel looncomponent in de technische bijstand EFMZVA-programma – EU-gesubsidieerd.	121	121	
TOTAAL	193	193	

TGO-1TAX2ZZ-WT - WERKING EN TOELAGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Binnen dit artikel kaderen volgende elementen:

- algemene werkingskosten informatica;
- algemene werkingskosten Agentschap Landbouw en Zeevisserij;
- uitgaven werkingskosten en aankoop van niet duurzame goederen en diensten voor het Agentschap Landbouw en Zeevisserij;
- schadevergoedingen aan derden;
- aankopen en investeringen informatica;
- andere investeringen;
- EU-gesubsidieerde werking;
- technische bijstand GLB-Strategisch Plan – luik werking apparaat;
- technische bijstand EFMZVA-programma – luik werking apparaat.

Kredietevolucie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2025	5.766	5.766
<i>Index</i>	-8	-8

<i>Compensaties</i>	-46	-46
<i>Andere bijstellingen</i>	-106	-106
BO 2026	5.606	5.606
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:
(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar SH0-1SKA2QA-WT	-1	-1	Het Strategisch Stuurorgaan van Het Facilitair Bedrijf besliste dat het beter zou zijn dat Het Facilitair Bedrijf de leveringen van papier voor alle PRAAS-printers zou verzorgen. Dat gaat over een beperkt budget, dat we graag in de begrotingsopmaak zouden willen verzamelen vanuit onze klanten, afhankelijk van de papierkost per gemaakte print. Voor het Agentschap Landbouw en Zeevisserij gaat dit over de compensatie van 1.000 euro naar het Facilitair Bedrijf.
Naar SC0-1SJA2NY-IS	-45	-45	Eenmalig BA 2025: Compensatie naar dit artikel in het kader van projecten vanuit het Agentschap Digitaal Vlaanderen.
TOTAAL	-46	-46	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Aanpassing component werking van het FSDN-project (EU-gesubsidieerd).	-36	-36	
Verlaging luik werking apparaat van technische bijstand EFMZVA-programma als gevolg van actualisatie opdeling kosten technische bijstand met voor 2026 een verhoging van de looncomponent, waardoor luik werking beperkt wordt tot 30.000 euro.	-70	-70	
TOTAAL	-106	-106	

TG0-1TAX4ZZ-LO - LONEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel is het eerste luik van een variabel krediet gelinkt aan de ontvangstenartikelen TG0-9TAXTZZ-OW en TG0-9TAXTZZ-OI en is bestemd voor loonkosten waarvoor een tussenkomst door externen gebeurt, maar niet vanwege de EU.

Kredietevolucie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2025	109	109
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	13	13
BO 2026	122	122
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolucie:

Betreft voor 2026:

- Uitbetaling van loonkost voor vier visserijcontroleurs – luik aandeel FIVA (42% van de loonkost).

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
component loonkost controleprogramma visserij (luik 42%FIVA-aandeel) ligt 13.000 euro hoger dan in 2025.	13	13	
TOTAAL	13	13	

TG0-1TAX4ZZ-WT - WERKING EN TOELAGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel is het tweede luik van een variabel krediet gelinkt aan de ontvangstenartikelen TG0-9TAXTZZ-OI en TG0-9TAXTZZ-OW en is bestemd voor uitgaven waarvoor een terugbetaling door externen gebeurt, maar niet vanwege de EU.

Kredietevolucie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2025	344	344
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	2	2
BO 2026	346	346
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Het betreft in 2026 uitgaven voor:

- werkingskosten: 3.000 euro
- IT-kosten en andere werkingskosten in het kader van het controleprogramma visserij (luik gefinancierd vanuit FIVA 42%).

(duizend euro)			
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
component werkingskost controleprogramma visserij (luik 42% FIVA-aandeel) ligt 2.000 euro hoger dan in 2025.	2	2	
TOTAAL	2	2	

2. Begrotingsprogramma's zonder beleidsveld

Er zijn geen begrotingsprogramma's zonder beleidsveld.

IX. LIJST MET AFKORTINGEN

AMKM: agromilieuklimaatmaatregelen

BO: bracheorganisaties

EFMZVA: Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur

EIP: Europees Innovatie Partnerschap

GLB: Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

ISE: inhoudelijk structuurelement

PO: producentenorganisaties

VILT: Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw vzw

VLAM: Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing

VLIF: Vlaams Landbouwinvesteringsfonds

VOI: Vlaamse openbare instelling

WEWILS: beleidsdomein Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie

X. BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'

Soort initiatief	Aard	Titel	Korte omschrijving	Planning	Adviezen of raadplegingen	Betrokken instanties VO
Land- en tuinbouw (ISE)						
Overkoepelende strategische doelstellingen						
OSD 1. Een richtinggevende overheidsvisie op duurzame ontwikkeling van de lokale land- en tuinbouw binnen het toekomstig voedselvraagstuk						
OSD 2. Het belang van de Vlaamse land- en tuinbouw verdedigen op het internationaal toneel						
OSD 3. Een moderne laagdrempelige en klantvriendelijke overheid voor ondernemingen in de primaire sector						
Beleidsevaluatie	Evaluatie		Regeldruk en administratieve lasten waar landbouwers bij het uitoefenen van hun beroep mee in aanraking komen, in kaart te brengen en te evalueren (o.a. mate van overbodigheid en vereenvoudigbaarheid in relatie tot de beoogde doelen van het betrokken beleid). Tijdens het eerste jaar van de regeerperiode leg ik een actieplan tot beperking van overbodige regeldruk en administratieve lasten voor aan de regering.	2024-2026		

Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Verzamelbesluit van de Vlaamse Regering	Er worden aan de bestaande besluiten een aantal technische aanpassingen aangebracht	2025-2026		
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Verzameldecreet	Het decretale LV kader wordt doorheen de legislatuur geactualiseerd.	Voor einde legislatuur		
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Instemmingsdecreet intergewestelijk samenwerkingsakkoord	De samenwerking tussen de gewesten wordt aangepast aan de laatste regionalisering, het huidige GLB en de actualiteit	2026		
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering houdende een generiek callsysteem inzake het landbouwbeleid	Voor materies waar geen specifieke regeling is voorzien zal een generiek kader worden uitgewerkt dat toelaat op ad hoc basis oproepen te lanceren op een zo uniform mogelijke manier.	Voor einde legislatuur		
SD 1 - Een leefbare en bloeiende landbouwsector als essentiële schakel binnen een sterk agrovoedingscomplex						
OD 1.1 - Bevorderen van veerkrachtig ondernemerschap in de land- en tuinbouw						
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	BVR kader crisissteun	Er wordt onderzocht of een generieke kaderregeling kan worden uitgewerkt die het mogelijk moet maken om bij crisissen snel de gepaste ondersteuning te	Voor einde legislatuur	SALV	

			bieden. Bij een positieve conclusie wordt de kaderregeling uitgewerkt.			
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	BVR Risicomanagement	Er wordt voorzien in een steunkader voor het stimuleren van risicomanagement voor de land- en tuinbouwers dat breder gaat dan enkel weersrisico's.	Voor einde legislatuur	SALV	
Wijziging decreet	Regelgeving	Wijziging van het decreet van 5 april 2019 houdende de tegemoetkoming in de schade die aangericht is door rampen in het Vlaamse Gewest	In functie van de evaluatie in 2025 van de brede weersverzekering wordt onderzocht of het decreet wordt aangepast.	2027	SALV	
Wijziging besluit	Regelgeving	Wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juni 2019 betreffende de premiesubsidie voor een brede weersverzekering in de landbouwsector	In functie van de evaluatie in 2025 van de brede weersverzekering wordt onderzocht of het besluit wordt aangepast.	2027		
Wijziging decreet	Regelgeving	Wijziging reglementair kader krengeenregeling (aanpassing decreet en BVR - eventueel als de timing het toelaat mee te nemen met verzameldecreet/BVR 2026-2027)		2026-2027		

OD 1.2 Toegang tot kwaliteitsvolle bedrijfsadviezen en vorming						
OD 1.3 Inzetten op diverse verdienmodellen						
OD 1.4 Generatiewissel en (jonge) starters faciliteren						
OD 1.5 Versterken van de positie van de land- en tuinbouwers						
OD 1.6 Keten(samen)werking als fundament voor de competitiviteit						
OD 1.7 Grond- en ruimte om te ondernemen						
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Decreet faciliteren grondaanbod	Het decreet zal voorzien in een voorkooprecht voor landbouwers in het agrarisch gebied en niet gelegen in SBZ of VEN, bij de aankoop van die landbouwgronden met overheidsmiddelen voor het creëren van natuur of bos. Hieruit, samen met een aankoopverbod in HAG met overheidsmiddelen met oog op natuur-of bosontwikkeling, moet duidelijk blijken dat gronden in het ruime agrarische gebied, primair toebehoren aan landbouwers voor agrarisch gebruik.	2026		
OD 1.8 Hoogkwalitatief uitgangsmateriaal						

Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering over de toepassing van geïntegreerde gewasbescherming door landbouwers en loonwerkers in de landbouw	Het bestaande besluit wordt vervangen door een nieuwe regeling met een aangepast toepassingsgebied en een juridische verankering van de algemene beginselen en de concrete IPM-vereisten.	Voor einde legislatuur	SALV	Beleidsdomein Omgeving
OD 2.5 Gezonde landbouwbodems						
OD 2.6 Circulaire landbouw						
OD 2.7. Incentiverende verloning van maatschappelijke diensten en goederen						
SD 3. De landbouw draagt bij aan de sociale stabiliteit van de maatschappij						
OD 3.1 Kennis, begrip en wederkerigheid tussen boer en burger aanwakkeren						
OD 3.2 De landbouwer als zorgverstrekker						
OD 3.3 Landbouwers in nood worden niet in de steek gelaten						
SD 4. Duurzame voedselconsumptie als gangmaker van de voedselproductie						
OD 4.1 De Vlaamse voedselstrategie als referentie voor een duurzaam voedselsysteem						
OD 4.2 Gezonde voeding begint bij de jeugd en de overheid zelf						
OD 4.3 Gegarandeerde kwaliteit van landbouwproducten en andere levensmiddelen en het correct informeren van de consument						

XI. BIJLAGE 'METADATA INDICATOREN'

Voor de twee ISE in deze BBT, worden er drie prestatie-indicatoren opgevolgd.

Benaming	(1) areaal waarvoor een agromilieuklimaatmaatregel is aangegaan
Soort indicator	Output-indicator
Berekeningswijze	Via de verzamelaanvraag geeft de landbouwer jaarlijks het areaal aan waarop een agromilieuklimaatverbintenis van toepassing is. Via het monitoringssysteem dat opgezet wordt voor de rapportering in kader van het GLB kan dan het areaal aan verbintenissen worden berekend. Dit wordt uniek per maatregel berekend. Vervolgens worden de totalen per maatregel opgeteld.
Bron	Agentschap Landbouw en Zeevisserij
Meetfrequentie	Jaarlijks (voorjaar van jaar N+2)
Kwaliteitsbeoordeling	De data die de indicator vorm geven, zijn afkomstig uit het Geïntegreerd Beheers- en Controlesysteem dat de Europese Unie hanteert in het kader van haar Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. De kwaliteit wordt geborgd aan de hand van zowel administratieve als plaatscontroles.
Reeds gebruikt in andere documenten ?	Ja, deze indicator maakt deel uit van het EU GLB-monitorings- en evaluatiekader.

Benaming	(2) Areaal in omschakeling naar biologische landbouw
Soort indicator	Output-indicator
Berekeningswijze	Via de verzamelaanvraag geeft de landbouwer jaarlijks het areaal aan dat in omschakeling is. Via het monitoringssysteem dat opgezet wordt voor de rapportering in kader van het GLB kan dan het unieke areaal aan verbintenissen worden berekend.
Bron	Agentschap Landbouw en Zeevisserij
Meetfrequentie	Jaarlijks (voorjaar van N+2)
Kwaliteitsbeoordeling	De data die de indicator vorm geven, zijn afkomstig uit het Geïntegreerd Beheers- en Controlesysteem dat de Europese Unie hanteert in het kader van haar Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. De kwaliteit wordt geborgd aan de hand van zowel administratieve als plaatscontroles
Reeds gebruikt in andere documenten ?	Ja, deze indicator maakt deel uit van het EU GLB-monitorings- en evaluatiekader.

Benaming	(3) Het bereik van het platform Lekker van bij ons als maatstaf voor de voorkeur van de Vlaming voor producten van bij ons.
Soort indicator	Output-indicator
Berekeningswijze	VLAM volgt via Google analytics continu het aantal bezoekers, evenals de kwaliteit van de bezoeken a.d.h.v. de bezoektijd en het aantal pagina's dat een bezoeker bekijkt.
Bron	Data komen uit Google analytics. VLAM verwerkt deze tot een rapport.
Meetfrequentie	Per kwartaal
Kwaliteitsbeoordeling	De data die de indicator vorm geven, zijn afkomstig van Google en wordt derhalve geborgd door hun kwaliteitsbewakingssysteem
Reeds gebruikt in andere documenten ?	Neen